

Predlog

CRNA GORA
MINISTARSTVO LJUDSKIH I MANJINSKIH PRAVA

IZVJEŠTAJ
o sprovođenju Akcionog plana Nacionalne strategije rodne
ravnopravnosti 2021-2025. za 2022. godinu

Sadržaj

Skraćenice	5
Uvodni rezime	6
Informacija o napretku u postizanju operativnih ciljeva i pratećih indikatora učinka	8
Pregled realizacije aktivnosti po operativnim ciljevima	12
Zaključak	14
Pregled utrošenih sredstava	14
Aktivnosti realizovane kroz partnerstvo Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti Ministarstva ljudskih i manjinskih prava sa Kancelarijom UNDP-a u Crnoj Gori	14
Tabela za izvještavanje.....	17
Preporuke za naredne faze sprovođenja strateškog dokumenta NSRR 2021-2025 sa AP 2023-2024.....	65

Skraćenice

AP – Akcioni plan

IZJCG – Institut za javno zdravlje Crne Gore

MLJMP – Ministarstvo, ljudskih i manjinskih prava

NSRR – Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025.

OEBS – Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju u Crnoj Gori

OP – Operativni cilj

ORR – Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti

PAPRR – Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021.

ROB – Rodno odgovorno budžetiranje

SCC – Sekretarijat Savjeta za konkurentnost

ULJR – Uprava za ljudske resurse

UNDP – Razvojni program Ujedinjenih nacija u Crnoj Gori

UZIP – Uprava za inspeksijske poslove

Uvodni rezime

Nacionalni okvir za kreiranje, sprovođenje i evaluaciju politika rodne ravnopravnosti obuhvata širok spektar akata, među kojima krovni Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025. godine sa Akcionim planom 2021-2022. godine zauzima najvažnije mjesto. Ovaj strateški dokument predstavlja viziju i posvećenost Države da se u Crnoj Gori podigne nivo rodne ravnopravnosti do 2025. godine. Širok dijapazon aktera koji su zaduženi za sprovođenje NSRR podrazumijeva komunikaciju i koordinaciju napora da se ciljevi koji su izloženi u Strategiji dosljedno ispunjavaju i prate.

Najprije, Nacionalna strategija počiva na premisi da treba ojačati normativni okvir rodne ravnopravnosti, baš kao i njegovu primjenu u praksi. Snaženje institucionalne efikasnosti i efektivnosti jedan je od stubova na kojima počiva put Crne Gore ka Evropskoj uniji, ispunjenje obaveza proisteklih iz međunarodnih ugovora, kao i ostvarenje ciljeva održivog razvoja koji su predstavljeni u UN-ovoj Agendi za održivi razvoj 2030.

Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti izlaže nekoliko operativnih ciljeva, koji se tiču unaprjeđenja primjene zakonskog okvira, kao i prevencije diskriminacije po osnovu pola i roda, ali i pružanje zaštite ukoliko dođe do takve vrste devijacije. Takođe, Strategija izlaže i viziju poboljšanja i snaženja edukacije kroz različite sfere, kao što su obrazovanje, mediji i kultura, kako bi se smanjili i iskorijenili rodno-zasnovani stereotipi. Prema Strategiji, ženama i osobama drugačijih polnih i rodnih identiteta treba omogućiti jednak pristup resursima i njihovim raspolaganjem. Osim operativnih ciljeva i mjera uz pomoć kojih je moguće pratiti i ocjenjivati stepen realizacije Strategije, ona jasno determiniše glavne nosioce različitih aktivnosti. Vizija takvog djelovanja je efektivnija podjela zadataka, ali i uspješnija komunikacija i koordinacija među akterima kako bi se maksimizovao učinak na polju rodne ravnopravnosti.

Implementacijom ove strategije, Crna Gora pokazuje svoju odlučnost da implementira konvencije UN-a, Savjeta Evrope, Strategiju Evropske unije za rodnu ravnopravnost 2020-2025, te druga međunarodna obavezujuća akta.

Nacionalna strategija donosi nekoliko važnih novina u cilju poboljšanja položaja žena i ostvarivanja rodne ravnopravnosti. Neki od ključnih elemenata strategije uključuju jačanje pristupa žena političkim funkcijama putem povećanja izborne kvote za manje zastupljeni pol. Takođe, Strategija prepoznaje potrebu za unapređenjem javnih politika kroz *gender mainstreaming* pristup, kao i osnivanje Alimentacionog fonda radi zaštite ekonomskih prava žena.

Jedan od ključnih izazova je promjena društvenih normi i stereotipa koji doprinose nejednakosti između polova. Tradicionalne rodne uloge i očekivanja i dalje ograničavaju mogućnosti žena u politici, ekonomiji i drugim sferama društva. Potrebno je raditi na edukaciji i podizanju svijesti kako bi se promovisala rodna ravnopravnost i izgradila podrška za promjene u društvu.

Takođe je važno unaprijediti zakonodavni okvir i njegovu primjenu u oblasti rodne ravnopravnosti. Nedostatak dosljedne primjene zakona i nedovoljna efikasnost pravosudnog sistema otežavaju suočavanje sa rodno zasnovanim nasiljem i garantovanje prava žena. Jačanje institucionalnih kapaciteta i poboljšanje saradnje između relevantnih institucija može doprinijeti boljoj zaštiti žrtava nasilja i procesuiranju počinitelaca.

Uključivanje žena u političke procese i donošenje odluka takođe je od suštinske važnosti. Potrebno je raditi na povećanju njihove zastupljenosti na svim nivoima vlasti i osigurati da se njihov glas čuje u procesima donošenja odluka. Podrška ženama u ekonomskom osnaživanju, pristup obrazovanju i zdravstvenim uslugama takođe su ključni faktori za ostvarivanje rodne ravnopravnosti.

Crna Gora je prepoznala ove izazove i angažovala se u njihovom prevazilaženju, ali napredak je još uvijek potreban. Kontinuirani rad na osnaživanju žena, edukaciji društva i jačanju institucionalnih kapaciteta ključni su faktori za postizanje rodne ravnopravnosti u zemlji.

U kontekstu implementacije Akcionog plana za period 2021-2022, dogodio se niz spoljnih izazova koji su uticali na realizaciju planiranih aktivnosti. Politički izazovi su proistekli iz smjene vlasti na nacionalnom nivou nakon parlamentarnih izbora u avgustu 2020. Formiranje nove Vlade u decembru 2021. donijelo je promjene u sastavu ministarstava i povećalo odgovornost za realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana. Bezbjednosni izazovi su se ogledali u *cyber* napadu na Vladinu veb stranicu, koji je rezultirao prekidom elektronske komunikacije i blokirao aktivnosti unutar i izvan Vlade tokom dva poslednja kvartala 2022. godine. Zdravstvena i sociološka kriza uzrokovana pandemijom COVID-19 takođe je imala negativan uticaj na implementaciju planiranih aktivnosti.

Svi ovi izazovi, zajedno sa drugim faktorima, stvaraju složeno okruženje za ostvarivanje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori. Potrebno je sprovesti koordinirane napore i angažovati sve relevantne aktere kako bi se prevazišli ovi izazovi.

Od septembra do novembra 2022. godine, sprovedena je eksterna evaluacija Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025. sa Akcionim planom 2021-2022, koja je imala za cilj da procijeni koliko je ona, realizacijom planiranih aktivnosti u periodu septembar 2021-novembar 2022. popravila stanje u temama koje su navedene kao prioritete kroz tri operativna cilja:

1. Unaprjeđenje primjene postojećeg normativnog okvira na sprovođenju politika rodne ravnopravnosti i zaštitu od diskriminacije po osnovu roda i pola;
2. Unaprjeđenje oblasti obrazovanja, kulture i medija kako bi se smanjio nivo stereotipa i predrasuda prema ženama i osobama drugačijih polnih i rodnih identiteta, kao i
3. Povećanje nivoa učesća žena i osoba drugačijih polnih i rodnih identiteta.

Ključni rezultati srednjoročne evaluacije NSRR pokazuju da je realizovan mali broj aktivnosti u odnosu na planirane, usljed krupnih spoljnih izmjena konteksta za realizaciju aktivnosti i mjera. Najveći broj aktivnosti realizovan je u okviru Operativnog cilja 1, a najmanje u okviru Operativnog cilja 2. Najbolje ocijenjeni kriterijumi evaluacije su relevantnost, koherentnost i, donekle, održivost. Relevantnost pojačava činjenica da su u dovoljnoj mjeri ispitane potrebe direktnih i indirektnih korisnika/ca, te je dobar i odgovor ovog dokumenta na takve potrebe, iako su detektovane važne izmjene konteksta u kome su se mjere i aktivnosti AP-a realizovale.

U Evaluaciji je konstatovano da, uprkos dobrom kvalitetu AP-a, motivisanosti i zainteresovanosti Komisije za praćenje sprovođenja AP-a, 7a oi višegodišnjem iskustvu Odjeljenja za rodnu ravnopravnost u koordinaciji i sprovođenju ovakvih strateških dokumenata, nivo sprovođenja AP-a nije bio na zadovoljavajućem nivou.

Informacija o napretku u postizanju operativnih ciljeva i pratećih indikatora učinka

Imajući u vidu da je Nacionalna Strategija rodne ravnopravnosti je usvojena tek u trećem kvartalu 2021, to je jedan od razloga za mali broj realizovanih aktivnosti.¹

Analiza realizacije aktivnosti po operativnim ciljevima, primjenom metode semafora, prikazana je sljedećim dijagramom:

Praćenje indikatora uspjeha nije bilo moguće jer se planirane vrijednosti odnose i na 2023. i 2024, odnosno na period važenja Strategije, a dodatni razlog je jako mali broj realizovanih aktivnosti, manji od 50% u svakom operativnom cilju.

Kako u 2022. nije izračunat Indeks rodne ravnopravnosti, tako nije bilo moguće postaviti ciljne vrijednosti za dvogodišnji period.

U ovom dvogodišnjem Akcionom planu ostvaren je važan iskorak u sprovođenju politike rodne ravnopravnosti, prije svega, kroz integrisanje principa rodne ravnopravnosti u javne politike i javne finansije.

U nastavku je kratak pregled ostvarenih rezultata prema operativnim ciljevima.

¹ Srednjoročna evaluacija Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025. za period septembar 2021-novembar 2022, autorka Slavica Striković, decembar 2022.

Operativni cilj 1 (OC 1): Unaprijediti primjenu postojećeg normativnog okvira na sprovođenju politike rodne ravnopravnosti i zaštitu od diskriminacije po osnovu pola i roda.

- Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti, u saradnji sa Misijom OEBS-a, pripremiло je *Analizu orodnjivosti 26 javnih politika* i kreiralo *Instrument za procjenu stepena orodnjivosti strateških dokumenata*.
- Napravljene su dopune u metodologiji razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, programu obrazovanja za stručno usavršavanje državnih službenika/ca za strateško planiranje, i obrascima za davanje mišljenja na strateška dokumenta.
- U saradnji sa SIGMA-om je urađen prvi nacrt novog RIA obrasca.
- U okviru projekta *Komuniciranje rodne ravnopravnosti* su razvijeni online kursevi o *gender mainstreaming-u* u javnoj upravi i javnim komunikacijama.
- U programima stručnog ispita je uvrštena oblast rodne ravnopravnosti.

Sa novim konceptom državnog budžetiranja koji je uveden u crnogorski budžet za 2021. godinu, postalo je moguće uvesti GRB (Rodno odgovorno budžetiranje). SCC je do sada organizovao 7 interaktivnih radionica, sa preko 100 predstavnika/ca državnih institucija, kako bi predstavio koncept ROB-a i izgradio vještine za primjenu ROB alata i za pripremu rodnih budžetskih izvjava. Cilj radionica je bio razmjena informacija i identifikovanje ulaznih tačaka za sistematsko uvođenje rodno odgovornog budžetiranja u državne institucije.

SCC je, u saradnji sa OEBS-om i Ministarstvom finansija, izradio i *Metodologiju za procjenu uticaja budžeta na rodnu ravnopravnost* (dokument je u završnoj fazi).

Takođe, kao jedna od ulaznih tačaka za sistemsko uvođenje ROB-a prepoznat je Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, pa je SCC dostavio predloge za izmjene i dopune ovog propisa koje bi se uvele tokom 2022. godine. Uprava za ljudske resurse, u saradnji sa Ministarstvom ljudskih i manjinskih prava, Misijom OEBS-a, Sekretarijatom Savjeta za konkurentnost, organizovala je dvije obuke za državne službenike/ce i namještenike/ce, kao i jednu obuku za lokalne službenike/ce i namještenike/ce sa ukupno 36 polaznika/ca. Obrađivane su teme poput: rodne ravnopravnosti, orodnjavanje politika, rodno odgovorno budžetiranje, rodna analiza podataka, prikupljanje i obrada podataka o diskriminaciji u institucijama i koordinaciji institucija u sistemu zaštite od diskriminacije.

Takođe, Uprava za ljudske resurse, u saradnji sa Ministarstvom ljudskih i manjinskih prava u 2022. godini, organizovala je dvije obuke za državne službenike/ce o načinima sprovođenja metodologije i standardizovanog uputstva za orodnjavanje politika, na temelju preporuka CEDAW, GREVIO i UPR, koje je pohađalo 55 edukovanih državnih službenika/ca. Organizovan je seminar za rukovodni kadar Uprave za ljudske resurse, kojem je prisustvovalo 6 predstavnika/ca rukovodnog kadra.

Pored navedenih obuka, u periodu od januara 2022. do decembra 2022. godine, u vezi sa rodno zasnovanom diskriminacijom i seksualnim uznemiravanjem na poslu, organizovana je obuka za predstavnike/ce Uprave za inspeksijske poslove kojoj je prisustvovalo 9 inspektorki i 8

inspektora, te održano 8 obuka na državnom i jedna obuka na lokalnom nivou, kojima je prisustvovalo 137 polaznika/ca. Na ovim obukama učestvovalo je 11 predstavnica i 4 predstavnika MUP-a, 9 predstavnica i 6 predstavnika Uprave policije.

Podaci pokazuju da je organizovano najmanje 13 obuka tokom ciljanog vremenskog okvira, koje je pohađalo 198 edukovanih državnih službenika/ca.

Dijalog na temu rodno odgovornog budžetiranja održan je na sjednici Odbora za rodnu ravnopravnost i u 2022. godini, na kojoj su prezentovane dosadašnje aktivnosti na predloženu temu. U 2023. godini, na Odboru je predstavljena analiza DRI o uspješnosti sprovođenja politike rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori u protekle tri godine, a koju je ova institucija pripremila 2022.

U okviru projekta IPA 2018 *Komuniciranje rodne ravnopravnosti*—koji partnerski sprovode Kancelarija UNDP-a, Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti Ministarstva ljudskih i manjinskih prava i Ministarstvo javne uprave—u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, razvijen je online kurs *Gender mainstreaming u javnoj upravi i javnim komunikacijama*. Kurs obrađuje različite teme i početkom 2022. godine je postavljen na platformu Uprave za ljudske resurse i isti je omogućio zaposlenima u javnoj upravi da se upoznaju sa principima rodne ravnopravnosti i načinima na koje se mogu integrisati u rad javne uprave.

Operativni cilj 2 (OC 2): Unaprijediti politike u oblasti obrazovanja, kulture i medija kako bi se smanjio nivo stereotipa i predrasuda prema ženama i osobama drugačijih polnih i rodni identiteta.

GSV je, uz podršku OEBS-a, tokom 2022. godine ažurirao *Program obrazovanja za stručno usavršavanje državnih službenica i službenika za strateško planiranje* kroz integrisanje rodne perspektive u nastavni sadržaj Programa. Program sadrži 7 tematskih modula:

- *Razvoj javnih politika - Sistem planiranja i ključne potrebe u Crnoj Gori,*
- *Analiza stanja i identifikacija problema,*
- *Postavljanje ciljeva i identifikacija indikatora učinka za mjerenje napretka,*
- *Planiranje aktivnosti, savjetovanje i komuniciranje strategije,*
- *Budžetiranje i troškovi implementacije strategije,*
- *Monitoring implementacije strateških dokumenata,*
- *Evaluacija strateških dokumenata i izvještavanje.*

Cilj je osposobljavanje državnih službenika/ca u domenu planiranja, pripreme, sprovođenja, monitoringa i evaluacije strateških dokumenata, te izvještavanje o njihovom učinku i rezultatima, uz poštovanje principa rodne ravnopravnosti.

U IV kvartalu 2022. godine, GSV je, u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, realizovao *Javni poziv za selekciju predavača/ica na Programu*, koji je uspješno okončan. Početak realizacije Programa se planira za mart 2023. godine, a Javni poziv za učesnike/ce će biti objavljen u narednom periodu i biće otvoren za sve zaposlene u državnoj upravi.

Krajem 2022. godine, urađena je Analiza sektora obrazovanja 2015-2020, u partnerstvu UNICEF-a u Crnoj Gori i Ministarstva prosvjete, uz stručnu podršku agencije SOFRECO, koja

je dala smjernice za aktivnosti u područjima koja je potrebno unaprijediti. Stoga, najcjelishodnije je bilo da se analiza planirana ovim AP-om odloži za naredni AP.

U sklopu projekta *Komuniciranje rodne ravnopravnosti*, koji sprovodi UNDP u saradnji sa ORR, koji se podržan od EU, izrađena je *Studija o rodnim aspektima sadržaja u kulturi Crne Gore*. Glavni cilj studije je ispitivanje rodnih stereotipa koji nastavljaju da prožimaju naše društvo i utiču na stvaranje dominantnih kulturnih diskursa koji oblikuju našu društvenu stvarnost.

U oblasti obrazovanja, Ministarstvo prosvjete sprovelo je niz inicijativa kako bi se unaprijedila rodna ravnopravnost u školama. Organizovane su obuke za nastavnike/ce o inkluzivnom obrazovanju, rodnoj ravnopravnosti i prevenciji nasilja. Takođe, sprovedene su kampanje za promovisanje naučnica i unapređenje njihovog prisustva u STEM oblastima.

Realizacija većine mjera iz Operativnog cilja 2 koje nisu sproveden u ovom dvogodišnjem periodu, predviđena je za AP za 2023-2024. godinu, te s tim u vezi, o njima će nosioci izvještavati tokom sledećeg izvještajnog ciklusa.

Operativni cilj 3 (OP 3): Povećati nivo učešća žena i osoba drugačijih polnih i rodnih identiteta u oblastima koje omogućavaju pristup prirodnim i društvenim resursima i dobiti od korišćenja resursa.

Vlada Crne Gore je na predlog Ministarstva ekonomskog razvoja utvrdila *Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije Međunarodne organizacije rada o ukidanju nasilja i uznemiravanja broj 190* u decembru 2021. godine, i uputila isti u skupštinsku proceduru. Donošenjem navedenog Zakona u Skupštini stvorice se uslovi za propisivanje preporuke koja će na pravi način ukazati na potrebu privatnim preduzećima da usvoje protokole za zaštitu od rodno zasnovane diskriminacije i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu preduzeća.

Sekretarijat Savjeta za konkurentnost je tokom 2022. godine radio na analizi zakona iz rodne perspektive. Cilj je da se daju preporuke za unapređenje u oblasti rodne ravnopravnosti i ekonomskog osnaživanja žena. Fokus je stavljen na fleksibilne radne aranžmane, kao i mjere koje omogućavaju veće učešće žena na tržištu rada i postizanje bolje ravnoteže između poslovnog i privatnog života. Novi predloženi rok za realizaciju podrazumijeva ispunjavanje aktivnosti do kraja važenja novog Akcionog plana.

Uprava za inspeksijske poslove (UZIP), u saradnji sa Upravom za kadrove (UZK), je organizovala obuke na teme:

- Rodno zasnovana diskriminacija,
- Seksualno uznemiravanje na poslu.

Realizacija većine mjera iz Operativnog cilja 3 predviđena je i za 2023-2024.godinu, te s tim u vezi, o njima će nosioci izvještavati tokom sledećeg izvještajnog ciklusa.

Dodatno, u saradnji sa Misijom OEBS-a, Kancelarijom UNDP-a u Crnoj Gori, kao i kroz projekte NVO finansiranih iz Budžeta Crne Gore za 2021 i 2022, sprovedene su kampanje i programi za političke stranke i predstavnike/ce civilnog društva o rodnoj ravnopravnosti, političkom liderstvu i komunikacijskim vještinama, sprječavanju i suzbijanju rodno

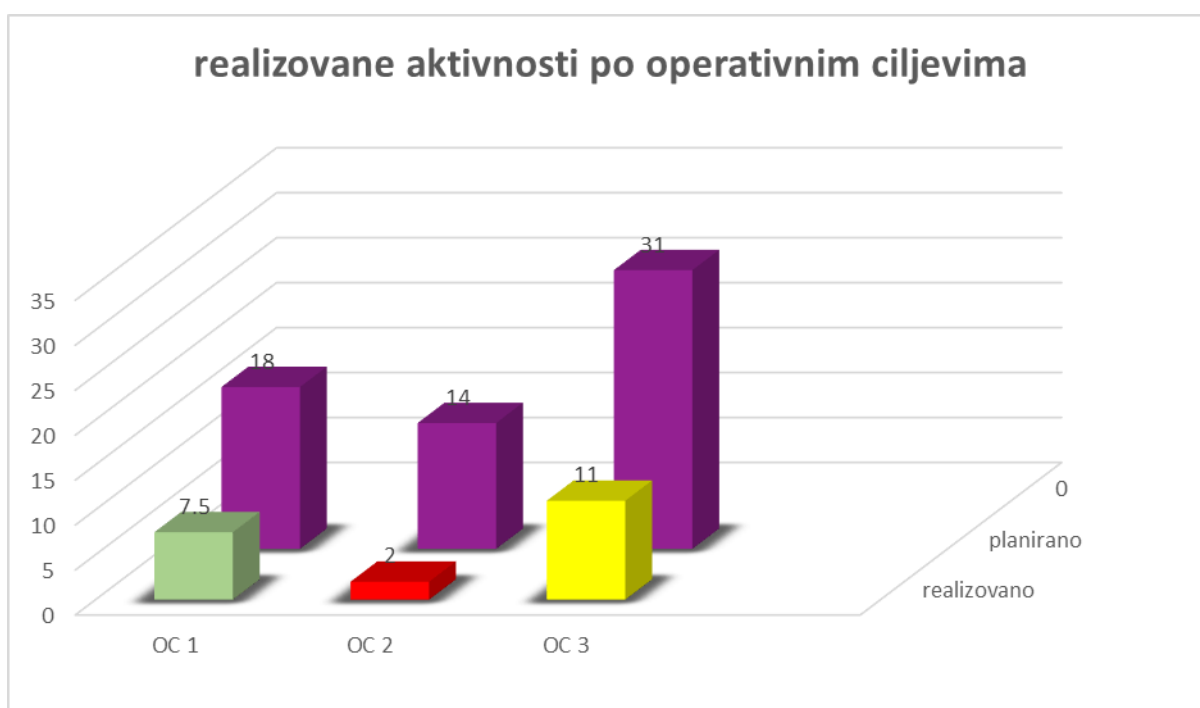
zasnovanog nasilja, rodnih stereotipa i govora mržnje. Takođe, podržani su projekti koji promovišu političko mentorstvo žena i izgradnju njihovih kapaciteta za političko angažovanje.

Važno je napomenuti da se rad na ostvarivanju rodne ravnopravnosti ne završava samo implementacijom pojedinačnih projekata i inicijativa. On zahtijeva kontinuiranu podršku, edukaciju i angažman svih relevantnih aktera, uključujući državne institucije, političke stranke, civilno društvo i širu javnost. Samo kroz sveobuhvatan pristup i zajedničke napore možemo postići značajan napredak u ostvarivanju rodne ravnopravnosti.

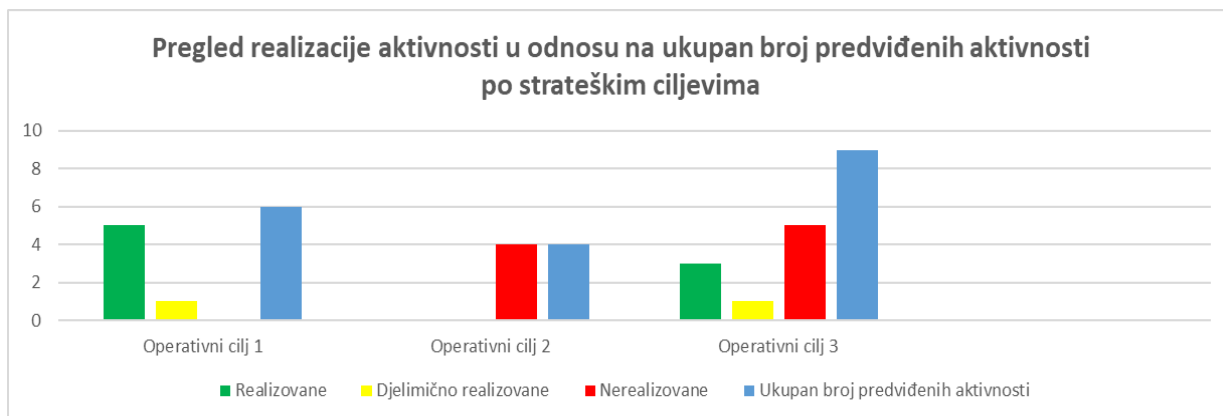
Pregled realizacije aktivnosti po operativnim ciljevima

Najveći broj planiranih aktivnosti je realizovan u okviru OC 1 (41,7%), zatim u okviru OC 3 (32,3%), a najmanji u okviru OC 2 (14,3%). Ukoliko djelimično realizovanoj aktivnosti dodijelimo vrijednost 0,5 realizovane aktivnosti (ili 50%), onda bi prikaz realizovanih aktivnosti u odnosu na planirane, po operativnim ciljevima bio sljedeći²:

U okviru operativnog OP1, planirano je 18 aktivnosti za posmatrani period, a realizovano 7,5 ili 41,67% (te je ova zelena boja uslovna). U okviru OP2 je planirano 12 aktivnosti, a realizovano samo 2 ili 14.3%. U okviru OP3 planirano je najviše aktivnosti – 31, a realizovano 11 ili 35,40%.

² Srednjoročna evaluacija Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025. za period septembar 2021-novembar 2022, autorka Slavica Striković, decembar 2022.

U okviru Operativnog cilja 1 – 7 aktivnosti je realizovano, 3 je djelimično realizovano, dok 8 aktivnosti nije realizovano. Brojni faktori su uticali na dinamiku njihove realizacije (promjena u strukturi Vlade, sajber napadi, kasno usvajanje budžeta.) S obzirom na to da u okviru ovog cilja u 2021. godini nismo imali nijednu nerealizovanu aktivnost, a zbog gore navedenih faktora, u 2022. godini broj nerealizovanih aktivnosti je značajan, shodno tome, iste aktivnosti predviđene su u novom Akcionom planu 2023-2024.

U okviru Operativnog cilja 2 imamo 2 realizovane aktivnosti, 1 djelimično i 12 koje nisu realizovane, što je veoma nizak stepen realizacije. Sve ove aktivnosti naći će se u novom Akcionom planu u cilju ostvarenja Operativnog cilja 2.

Kroz projekat IPA 2018 *Komuniciranje rodne ravnopravnosti* sprovedene su neke aktivnosti koje doprinose ostvarenju Operativnog cilja 2. Ostvarene su određene aktivnosti i inicijative u vezi sa mjerama iz ovog Operativnog cilja. Iste ne možemo uvrstiti u realizovane mjere jer nosioci nisu institucije definisane AP-om 2021-2022.

U okviru Operativnog cilja 3, realizovano je 13 aktivnosti, 4 su djelimično realizovane, nerealizovanih je 14.

Zaključak

Dvogodišnjom realizacijom aktivnosti NSRR-a i AP-a 2021-2022, nijesu riješeni strateški problemi žena i muškaraca, jer je realizacija mjera i aktivnosti bila na niskom nivou. Implementiran je mali broj aktivnosti u odnosu na planirane, usljed krupnih spoljnih izmjena konteksta za njihovu realizaciju. Najveći broj aktivnosti realizovan je u okviru Operativnog cilja 1, a najmanje u okviru Operativnog cilja 2. Prisutan je nedostatak koji se odnosi na cijelu državnu upravu – nema adekvatnog prenošenja znanja, ni institucionalne memorije, koje se gube odlaskom i smjenom zaposlenih. Nejasnoće u pogledu mandata, uloga i odgovornosti pojedinih mehanizama za rodnu ravnopravnost (uglavnom kontakt osoba u ministarstvima i u lokalnim upravama) znače da ovi mehanizmi nisu efikasni i efektivni. Česte smjene zaposlenih zaduženih za pitanja rodne ravnopravnosti u institucijama takođe u velikoj mjeri utiču na realizaciju aktivnosti.

Novim Akcionim planom 2023-2024. treba napraviti efikasniju raspodjelu aktivnosti i njihovih nosilaca i insistirati na odgovornosti nosilaca i partnera za nerealizovane aktivnosti.

Pregled utrošenih sredstava

Budući da se Budžet za 2022. godinu počeo realizovati usvajanjem rebalansa tek u trećem kvartalu te godine, realizacija predviđenih mjera iz Akcionog plana nije mogla biti ostvarena planiranom dinamikom. To je bio jedan od razloga za značajan broj nerealizovanih mjera, što je doprinijelo i smanjenom stepenu realizacije AP-a 2021-2022.

Većina realizovanih mjera iz Akcionog plana za 2022. godinu finansirana je uglavnom projektnim sredstvima dugogodišnjih partnerskih međunarodnih organizacija (Misija OEBS-a i Kancelarija UNDP-a), te donatorskim sredstvima.

Pregled utrošenih sredstava kroz partnerske aktivnosti sa Misijom OEBS-a	
<i>Aktivnost</i>	<i>Sredstva</i>
1. Procjena znanja, percepcija zaposlenih u drzavnoj upravi	6,450.00 EUR
2. Procjena orodnjenosti strategija	5,170.00 EUR
3. Dva modula obuke	6,000.00 EUR
4. Treći modul obuke	2,400.00 EUR
5. Kampanja protiv stereotipa	15,000.00 EUR

Aktivnosti realizovane kroz partnerstvo Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti Ministarstva ljudskih i manjinskih prava sa Kancelarijom UNDP-a u Crnoj Gori

Pregled aktivnosti iz projekta IPA 2018 Komuniciranje rodne ravnopravnosti

Projekat *Komuniciranje rodne ravnopravnosti* sprovedi su UNDP i Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava od 1. februara 2021. godine do 31. decembra 2022. godine, a finansirala Evropska unija.

Projekat se bavio pitanjima osnaživanja žena, rodne ravnopravnosti, javnih komunikacija i medija kroz realizaciju sljedećih aktivnosti:

Uspostavljanje podsticajnog okruženja za promovisanje rodne ravnopravnosti u javnom diskursu

- Sprovedeno 7 istraživanja/analiza:
 - o *Analiza medijske pravne regulative iz rodne perspektive;*
 - o *Rodno odgovorno komuniciranje u javnoj upravi;*
 - o *Preporuke za unapređenje strateškog okvira za rodno odgovorno komuniciranje;*
 - o *Rodno ogledalo medija;*
 - o *Profil rodne ravnopravnosti;*
 - o *Rodni aspekti sektorske analize u oblasti zapošljavanja i socijalnih politika;*
 - o *Studija o rodnim aspektima sadržaja u kulturi Crne Gore.*
- Razvijeni predlozi za unapređenje regulatornog okvira i to:
 - o *Medijske strategije,*
 - o *Zakona o medijima,*
 - o *Zakona o audio-vizuelnim medijskim uslugama,*
 - o *Zakona o javnim medijskim servisima,*
 - o *Nacionalne komunikacione strategije i Etičkog kodeksa RTCG-a.*
- *Kroz 5 treninga, ukupno 118 učesnika/ca su stekli/e nova znanja iz oblasti rodne ravnopravnosti u komunikacijama. Učesnici/e uključuju predstavnike/ce javnih institucija, medija, akademske zajednice, eksperte/kinje iz oblasti komunikacija i odnosa s javnošću.*
- *Integrisana rodna perspektiva u akreditovani program za komuniciranje u javnoj upravi u partnerstvu sa Upravom za ljudska resurse.*

Budžet: cca 90 000 EUR

Podizanje svijesti o diskriminatornim praksama kroz jačanje horizontalne saradnje relevantnih institucija, organizacija i medija

- *Razvijena dva priručnika – Priručnik za rodno odgovorno komuniciranje u javnoj upravi i Priručnik za rodno odgovorno novinarstvo.*
- *Kroz 13 tematskih foruma i 3 konsultativna dijaloga na različite teme iz oblasti medija, kulture, rodne ravnopravnosti učestvovala 621 osoba.*
- *Kreirana inovativna medijska kampanje kroz distribuciju serijala tematskog podkasta G-spot: Prevaziđi se o rodnoj ravnopravnosti, koji je emitovan i repriziran na RTCG2 i društvenim mrežama. Gosti podkasta—39 žena i muškaraca koji/e su poznate ličnosti i istaknuti stručnjaci/kinje—diskutovali/e su o različitim temama iz perspektive rodne ravnopravnosti. Podkast je dosegao 40,000 domaćinstava putem RTCG-a i Extra TV platforme, i imao 8,918 organskih pregleda putem YouTube-a, 43,800 impresija putem*

Facebook-a. Prapatna kampanja je imala doseg 194,119 putem Instagram-a i prosječno oko 7,000 impresija na Twitter-u.

- Druga inovativna kampanja je uključila podršku grupi eminentnih historičara/ki, istraživača/ica i vizuelnih umjetnika/ca u saradnji sa JU „Narodna biblioteka Radosav Ljumović“ u izradi monografije *Žene Crne Gore*. Monografija je mapirala žene i njihovu ulogu u crnogorskoj istoriji na osnovu dostupnih istorijskih materijala. Monografija je predstavljena na tematskom panelu *Ovo je naša borba*, u okviru obilježavanja Međunarodnog dana žena. Video posvećen tematskom forumu je dosegao 27,900 korisnika/ca putem Facebook-a i 22,200 pregleda putem Instagram-a.

Kampanja je uključila i izradu video priča inspirisanih Monografijom, koje su imale oko 30,000 pregleda putem društvenih mreža, a emitovane su u udarnom terminu prije Dnevnika 2 na RTCG 1. Podržana je i izrada digitalizovanih umjetničkih skulptura koje su postavljene na dvije lokacije u Podgorici – na Trgu Argentina i iznad Skalina i predstavljene na tematskom forumu *Žene Crne Gore – juče, danas, sutra*. Skeniranjem QR koda na skulpturi dolazi se do video priče o ženama koje su kroz istoriju Crne Gore svojim emancipatorskim poduhvatima dale doprinos ne samo društvenom kontekstu u kojem su živjele i stvarale, već svojim nasljeđem oblikuju i savremeno društvo.

- Podržana multimedijalna izložba *Pjevaj Maro, Pjevaj Zlato* koja je bila fokusirana na razbijanje rodnih i drugih stereotipa koji se koriste za definisanje uloge žena u tradicionalnim društvima. Izložba je, tokom mjesec dana, koliko je bila otvorena imala 500 posjetilaca i posjetiteljki. Izložbu su pratila dva tematska foruma o rodnoj ravnopravnosti u komunikaciji i medijima. Promotivni video je dosegao 29,700 korisnika putem Facebook-a; Kroz prapatnu kampanju podijeljeno je 600 promotivnih paketa, koji su se između ostalog sadržali i slikovnicu *Sine*.
- Nedjelja rodne ravnopravnosti predstavlja je posebnu platformu s namjerom da se otvori prostor za diskusiju o različitim aspektima statusa žena i nepovoljnim društvenim normama koje uslovljavaju rodne razlike u političkom, društvenom, ekonomskom i kulturnom životu. Nedjelja rodne ravnopravnosti je tokom 6 dana i 7 događaja/tema okupila 23 eksperta/kinje i liderka/ke i 350 učesnika/ca, a 200,000 korisnika/ca je dosegnuto putem medija.

Budžet: cca 90 000 EUR

Tabela za izvještavanje

OBRAZAC ZA IZVJEŠTAVANJE O SPROVOĐENJU AKTIVNOSTI PREDVIĐENIH NACIONALNOM STRATEGIJOM RODNE RAVNOPRAVNOSTI ZA PERIOD OD 2021. DO 2025. GOD., S PROPRTATNIM AKCIONIM PLANOM ZA 2021. I 2022. GODINU	
Uputstva za popunjavanje „Statusa realizacije“: U skladu sa nivoom ispunjenosti mjere, redu relevantne aktivnosti dodijelite jednu od sljedećih boja: - Ispunjeno ■ - Djelimično ispunjeno ■ - Neispunjeno ■	
Operativni cilj 1: Unaprijediti primjenu postojećeg normativnog okvira na sprovođenju politike rodne ravnopravnosti i zaštitu od diskriminacije po osnovu pola i roda	
Mjera 1.1:	Standardizovati procedure za orodnjavanje javnih politika
Aktivnost 1.1.1.	Analiza svih javnih politika na nacionalnom nivou iz ugla rodne ravnopravnosti, sa preporukama za svaku oblast
Indikator	<ul style="list-style-type: none"> - Urađena analiza. - Izvještaj MPLJMP-a. <p>Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti, u saradnji sa Misijom OEBS-a, u decembru 2021. godine, pripremiilo je <i>Analizu orodnjenosti 26 javnih politika</i> i kreiralo <i>Instrument za procjenu stepena orodnjenosti strateških dokumenata</i> koji treba da bude alatka pri davanju mišljenja na strateška dokumenta prije dostavljanja Vladi na donošenje.</p>
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MLJMP/Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore
Datum početka	Mart 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Tokom 2023 i 2024. godine, pratiće se realizacija ove mjere sa jasnim indikatorima učinka (broj orodnjenih strateških dokumenata i broj sprovedenih obuka sa brojem polaznika/ica i sertifikovanih diploma za strateško planiranje, kao i broj izvještaja sa mišljenjem u vezi sa orodnjavanjem).
Sredstva planirana za sprovođenje	8,000 EUR, donacije

aktivnosti/planirani izvor finansiranja	
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	Donacije
Preporuke za naredni period sprovođenja	
Aktivnost 1.1.2.	Izrada metodologije i standardizovanog uputstva za orodnjavanje politika, na temelju preporuka Analize (Aktivnost 1.1.1) i preporuka CEDAW, GREVIO i UPR
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Urađena metodologija. - Izvještaj GSV-a. <p>Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore je, uz podršku OEBS-a, tokom 2022. godine realizovao proces ažuriranja <i>Metodologije razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata kroz uvođenje rodne perspektive u sadržaj dokumenta</i>. Time su kreirana konkretna metodološka uputstva u pogledu rodne ravnopravnosti, a koja se imaju slijediti u procesu izrade strateških dokumenata i izvještavanja o njihovom sprovođenju. U kontekstu ažuriranja Metodologije, GSV je ažurirao i obrasce za izdavanje mišljenja na kvalitet strateških dokumenata/izvještaja, kroz uvođenje kriterijuma za ocjenu njihove orodnjenosti. Ažuriranja su realizovana na bazi analize orodnjenosti javnih politika i pratećeg uputstva koju je realizovalo MLJMP. Primjena ažurirane Metodologije će otpočeti od II kvartala 2023. godine.</p>
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MPLJMP
Datum početka	
Datum završetka	Februar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	4,000 EUR, donacije
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	Ažuriranje Metodologije je obezbijeđeno donatorskim sredstvima OEBS-a.
Preporuke za naredni period sprovođenja	Tokom 2023 i 2024, pratiće se realizacija ove mjere sa jasnim indikatorima učinka (broj orodnjenih strateških dokumenata).

Aktivnost 1.1.3.	Izmjena/dopuna Uputstva o sačinjavanju izvještaja o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, Obrasca izvještaja o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa (RIA), na način što će u dijelu 4. Analiza uticaja uvesti pitanje: „Na koji način će rješenja u propisu uticati na žene i muškarce odvojeno – nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne?“ i Priručnika za analizu efekata propisa u skladu sa metodologijom i uputstvom za orodnjavanje politika (Aktivnost 1.1.2). Izmjena Obrasca Izvještaja o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa (RIA), na način što će u djelu 4. Analiza uticaja uvesti pitanja: „Na koji način će rješenja u propisu uticati na žene i muškarce odvojeno, nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne?“
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Izmjenjeno i dopunjeno Uputstvo i obrazac. - Izvještaj MF-a. <p>U saradnji sa SIGMA-om urađen je prvi nacrt novog RIA obrasca. Tim povodom, 26.09.2022. godine, održan je online sastanak sa svim resornim ministarstvima koji rade na izradi propisa, odnosno RIA-a, i kojima je predstavljena prva verzija novog RIA obrasca. Otpočele su aktivnosti na izmjeni Priručnika. Plan je da se nastavi sa aktivnostima sa SIGMA-om, imajući u vidu da je bilo potrebno čekati produženje projekta sa SIGMA-om, jer je implementacija prvobitnog projekta završena u septembru 2022. godine. Novi rok za završetak aktivnosti je IV Q 2023, imajući u vidu da se aktivnosti sprovode u saradnji sa SIGMA-om i da se čeka produžetak projekta kroz koji će biti obezbijedena ekspertska podrška.</p>
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo finansija
Datum početka	
Datum završetka	April 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	Nisu potrebna sredstva
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Tokom 2023 i 2024, pratiće se realizacija ove mjere sa jasnim indikatorima učinka.
Mjera 1.2.	Uspostaviti objedinjenu i uporedivu evidenciju o slučajevima diskriminacije po osnovu pola i roda

Aktivnost 1.2.1.	Formiranje i rad tima koji se sastoji od predstavnika/ca svih institucija koje se bave zaštitom od diskriminacije prema opisu Mjere 1.2.1 kako bi se analizirao Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja posebne evidencije o slučajevima prijavljene diskriminacije iz 2014. godine i ustanovila zajednička metodologija za prikupljanje, obradu i prezentovanje podataka vezanih za diskriminaciju.
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Urađena metodologija
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MPLJMP
Datum početka	
Datum završetka	Jul 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	S obzirom na brojne faktore koji su uticali na dinamiku realizacije (promjene u strukturi Vlade, sajber napadi, kasno usvajanje budžeta), ista je predviđena za naredni Akcioni plan 2023-2024. Početkom aprila 2023. su započete aktivnosti na izradi Analize primjene Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja posebne evidencije o slučajevima prijavljene diskriminacije u okviru projekta <i>Promocija dijaloga i zajedničke akcije protiv govora mržnje</i> , koji sprovodi UNDP u saradnji sa MLJMP, Ministarstvom pravde i Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda i koji finansira UNDP Fond za upravljanje i izgradnju mira.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	2,000 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	Sredstva će biti obezbijedena od donatora.
Preporuke za naredni period sprovođenja	U novom AP-u 2023-2024. predviđena je ista aktivnost. Nakon izrade Analize iz mjera 1.2, koja će dati preporuke i smjernice, pristupiće se izradi uporedive evidencije. Rok: III-IV kvartal 2023.
Aktivnost 1.2.2.	Izrada Uputstva za institucije za prikupljanje, obradu i prezentaciju podataka prema jedinstvenoj metodologiji
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Urađena uputstva

Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MPLJMP
Datum početka	
Datum završetka	Oktobar – decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Rok: III-IV kvartal 2023. Osim spoljnih izazova, konstatovano je da je realizaciju AP-a 2021 – 2022. pratio nedostatak političke volje za pitanja rodne ravnopravnosti, izostanak odgovornosti za nerealizovane aktivnosti, kao i promjena kontakt osoba za rodnu ravnopravnost u više ministarstava.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	Planirana sredstva će biti obezbijeđena od donatora.
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	2,000 EUR
Preporuke za naredni period sprovođenja	U novom AP-u 2023-2024. predviđena je ista aktivnost. Nakon izrade Analize iz mjera 1.2, koja će dati preporuke i smjernice, pristupiće se izradi Uputstava. Rok: III-IV kvartal 2023.
Mjera 1.3.	Edukovati zaposlene i rukovodni kadar u institucijama o ključnim konceptima iz oblasti rodne ravnopravnosti i njihovim obavezama iz oblasti rodne ravnopravnosti u skladu sa zakonom, uključujući i rodno odgovorno budžetiranje
Aktivnost 1.3.1.	Uraditi Analizu efikasnosti i racionalnog planiranja institucija, sa analizom međusektorske saradnje (stepen ljudskih, organizacionih, finansijskih i materijalnih resursa potrebnih za njegovo sprovođenje, praćenje sprovođenja, izvještavanje i evaluaciju)
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Urađena Analiza. Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti uz podršku Misije OEBS-a uradilo je <i>Istraživanje o procjeni znanja, percepciji i stavovima službenika/ca javne uprave u odnosu na orodnjavanje politika sa analizom međusektorske saradnje.</i>
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MPLJMP
Datum početka	Septembar 2021.
Datum završetka	Decembar 2021.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz	

odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	6,000 EUR, donacije
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	Donacije
Preporuke za naredni period sprovođenja	
Aktivnost 1.3.2.	Uvrstiti sadržaje o rodnoj ravnopravnosti u program stručnog ispita za državne službenike/ce
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Unijeta izmjena u Program stručnog ispita. <p>U programu stručnog ispita za V,VI,VII nivo kvalifikacije obrazovanja, kao i u Programu stručnog ispita za III i IV nivo kvalifikacije obrazovanja, kod ispita <i>Ustavno uređenje Crne Gore i osnovi sistema Evropske unije</i> i <i>Osnovi ustavnog uređenja Crne Gore</i>, uvrštena je oblast rodne ravnopravnosti, konkretno, ravnopravnost žena i muškaraca.</p>
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo javne uprave
Datum početka	
Datum završetka	Septembar - oktobar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	500 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	Budžet CG
Preporuke za naredni period sprovođenja	
Aktivnost 1.3.3.	Organizovanje 3 seminara za zaposlene u institucijama (državne i lokalne službenike/ce), kao predstavnike/ce Skupštine Crne Gore i Državne revizorske institucije o ključnim konceptima rodne ravnopravnosti, orodnjavanju politika, rodno odgovornom budžetiranju, rodnoj analizi podataka, prikupljanju i obradi podataka o diskriminaciji u institucijama i koordinaciji institucija u sistemu zaštite od diskriminacije.
INDIKATORI REZULTATA i	<ul style="list-style-type: none"> - Broj edukovanih službenika/ca. - Liste učesnika/ca edukacija, po institucijama i po polu.

<p>postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda</p>	<p>UZLJR - Organizovane dvije obuke za državne službenike/ce i namještenike/ce, kao i jedna obuka za lokalne službenike/ce i namještenike/ce sa ukupno 36 polaznika/ca.</p> <p>SCC - Sa novim konceptom državnog budžetiranja koji je uveden u crnogorski budžet za 2021. godinu, postalo je moguće uvesti GRB (Rodno odgovorno budžetiranje). SCC je do sada organizovao 7 interaktivnih radionica, sa preko 100 predstavnika/ca državnih institucija, kako bi predstavio koncept ROB-a i izgradio vještine za primjenu ROB alata i za pripremu rodni budžetskih izvjava. Cilj radionica je bio razmjena informacija i identifikovanje ulaznih tačaka za sistematsko uvođenje rodno odgovornog budžetiranja u državne institucije.</p> <p>SCC je, u saradnji sa OEBS-om i Ministarstvom finansija izradio i <i>Metodologiju za procjenu uticaja budžeta na rodnu ravnopravnost</i> (dokument je u završnoj fazi).</p> <p>Takođe, kao jedna od ulaznih tačka za sistemsko uvođenje ROB-a, prepoznat je Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, pa je SCC dostavio predloge za izmjene i dopune ovog propisa kako bi se uvelo ROB.</p>
<p>Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti</p>	<p>Uprava za kadrove, u saradnji sa Ministarstvom pravde, ljudskih i manjinskih prava OEBS Sekretarijat Savjeta za Konkurentnost</p>
<p>Datum početka</p>	<p>Novembar 2022.</p>
<p>Datum završetka</p>	<p>Decembar 2022.</p>
<p>Status realizacije AAA</p>	<p style="background-color: #92d050;"></p>
<p>Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)</p>	<p></p>
<p>Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja</p>	<p>2,250 EUR, Budžet CG</p>
<p>Sredstva realizovana/izvor finansiranja</p>	<p>1250 EUR, Budžet CG</p>
<p>Preporuke za naredni period sprovođenja</p>	<p>Sekretarijat Savjeta za konkurentnost planira da u toku 2023. godine sprovede nekoliko obuka o rodno odgovornom budžetiranju za direktore/ke direktorata u svim ministarstvima, i budžetske analitičare/ke.</p> <p>Prva radionica održana je 27. februara, a organizovana je u saradnji sa OEBS-om i Ministarstvom finansija.</p>
<p>Aktivnost 1.3.4.</p>	<p>Organizovanje 2 obuke za državne službenike/ce o načinima sprovođenja metodologije i standardizovanog uputstva za orodnjavanje politika, na temelju preporuka Analize (Aktivnost 1.1.1) i preporuka CEDAW, GREVIO i UPR</p>
<p>INDIKATORI REZULTATA i postignute</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Broj edukovanih državnih službenika/ca. - Liste učesnika/ca edukacija, po institucijama i po polu.

vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Dvije obuke pohađalo 55 edukovanih državnih službenika/ca. Organizovano 13 obuka tokom ciljanog vremenskog okvira, koje je pohađalo 198 edukovanih državnih službenika/ca
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Uprava za kadrove, u saradnji sa Ministarstvom pravde, ljudskih i manjinskih prava
Datum početka	Oktobar 2021.
Datum završetka	Oktobar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	1,5000 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	
Aktivnost 1.3.5.	Organizovanje 1 seminara za rukovodni kadar u institucijama o ključnim konceptima rodne ravnopravnosti, rodno odgovornog budžetiranja, orodnjavanju politika, prikupljanju i obradi podataka o diskriminaciji u institucijama i koordinaciji institucija.
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - 6 rukovodilaca/teljki koji/e su edukovani/e (ciljna vrijednost 10). - Liste učesnika/ca edukacija, po institucijama i po polu.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Uprava za ljudske resurse, u saradnji sa Ministarstvom pravde, ljudskih i manjinskih prava
Datum početka	Februar 2022.
Datum završetka	Jun 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Nastaviće se sa ovom aktivnošću s obzirom na to da je mali broj rukovodnog kadra prošao ovu obuku.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	UNDP donacija

Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	U novom AP-u 2023-2024. predviđena je ista aktivnost, nakon izrade analize mjera 1.3.3, koja će dati preporuke i smjernice. Rok: III-IV kvartal.
Mjera 1.4.	Edukovati članove/ce Komisije za sprovođenje, koordinaciju, praćenje i ocjenu uspješnosti politika rodne ravnopravnosti
Aktivnost 1.4.1.	Organizovanje 1 seminara za članove/ice Komisije na temu orodnjavanju javnih politika na temelju Metodologije izrađene u okviru Aktivnosti 1.2
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj obučenih članova/ca Komisije. Obuke nisu još realizovane.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Generalni sekretarijat Vlade
Datum početka	Januar 2022.
Datum završetka	Jun 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	II kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	1,100 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	U narednom periodu je planirano da se sprovede preporuka u skladu sa Metodologijom inoviranom tokom 2022. godine.
Aktivnost 1.4.2.	Organizovanje 1 obuke za članove/ce Komisije, u saradnji sa MONSTAT-om, o prikupljanju i obradi rodno osjetljive statistike i evidencija, u skladu sa metodologijom Indeksa rodne ravnopravnosti
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj obučenih članova/ca Komisije. Obuke nisu održane.

Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava
Datum početka	Februar 2022.
Datum završetka	Mart 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	II kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	2,000 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	U novom AP-u 2023-2024, predviđena je ista aktivnost, nakon izrade analize mjera 1.2, koja će dati preporuke i smjernice.
Aktivnost 1.4.3.	Organizovanje 6 seminara za članove/ce Komisije u okviru Programa obrazovanja za strateško planiranje Generalnog sekretarijata Vlade
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<p>- Broj obučениh članova/ica Komisije u okviru Programa obrazovanja za strateško planiranje GSV.</p> <p>GSV je, uz podršku OEBS-a, tokom 2022. godine ažurirao Program obrazovanja za stručno usavršavanje državnih službenica i službenika za strateško planiranje kroz integrisanje rodne perspektive u nastavni sadržaj Programa. Program sadrži 7 tematskih modula:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Razvoj javnih politika - Sistem planiranja i ključne potrebe u Crnoj Gori,</i> 2. <i>Analiza stanja i identifikacija problema,</i> 3. <i>Postavljanje ciljeva i identifikacija indikatora učinka za mjerenje napretka,</i> 4. <i>Planiranje aktivnosti, savjetovanje i komuniciranje strategije,</i> 5. <i>Budžetiranje i troškovi implementacije strategije,</i> 6. <i>Monitoring implementacije strateških dokumenata,</i> 7. <i>Evaluacija strateških dokumenata i izvještavanje.</i> <p>Program ima za cilj osposobljavanje državnih službenika/ca u domenu planiranja, pripreme, sprovođenja, monitoringa i evaluacije strateških dokumenata, te izvještavanje o njihovom učinku i rezultatima uz poštovanje principa rodne ravnopravnosti.</p> <p>U IV kvartalu 2022. godine, GSV je, u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, realizovao Javni poziv za selekciju predavača na Programu, koji je uspješno okončan. Početak realizacije Programa je isplaniran za mart 2023. godine, a Javni poziv za učesnike će biti objavljen u narednom periodu i biće otvoren za sve zaposlene u državnoj upravi.</p>

Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Generalni sekretarijat Vlade
Datum početka	Oktobar 2021.
Datum završetka	Jun 2022.
Status realizacije AAA	Djelimično realizovano
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	I – IV kvartal 2023. Politička nestabilnost uz prateće reorganizacije u državnoj upravi, napadi na Vladinu IT infrastrukturu, kao i nedostatak finansijskih sredstava su usloveli otežano planiranje i realizaciju aktivnosti na pripremi i realizaciji Programa.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	8,000 EUR, Donacije IPA, UNDP
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	Ažuriranje Programa je finansirao OEBS, dok će sprovođenje Programa biti obezbijeđeno kroz budžetska sredstva Uprave za ljudske resurse.
Preporuke za naredni period sprovođenja	Ubrzati proceduralne aktivnosti na organizaciji IV ciklusa Programa obrazovanja za stručno usavršavanje državnih službenica i službenika za strateško planiranje u saradnji sa Upravom za ljudske resurse.
Mjera 1.5.	Uključiti sve tri grane vlasti, nevladine organizacije, poslodavačke organizacije, sindikate i medije u dijalog o orodnjavanju javnih politika
Aktivnosti 1.5.1.	Organizovanje 2 okrugla stola sa predstavnicima/cama sve tri grane vlasti, NVO-ima, poslodavačkim organizacijama, sindikatima i medijima na kojima će biti prezentiran i diskutovan Godišnji izvještaj o sprovođenju Strategije
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj učesnika/ca okruglih stolova (po institucijama, funkcijama koje obavljaju i po polu).
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava
Datum početka	Mart 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Aktivnost je planirana za naredni strateški ciklus. III-IV kvartal 2023
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	4,000 EUR, Donacije OEBS-a

Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Aktivnost je predviđena u novim AP-om 2023-2024. godine.
Aktivnosti 1.5.2.	Organizovanje 2 okrugla stola sa predstavnicima/cama sve tri grane vlasti, NVO-ima, poslodavačkim organizacijama, sindikatima i medijima na kojima će biti predstavljeni osnovni principi za orodnjavanje javnih politika i na konkretnim primjerima razvojnih politika kao što su saobraćaj, prostorno planiranje i energetika, diskutovati o rodnim aspektima javnih politika.
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Broj učesnika/ca okruglih stolova (po institucijama, funkcijama koje obavljaju i po polu.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava u saradnji sa Generalnim sekretarijatom Vlade i Misijom OSCE
Datum početka	Januar 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	IV kvartal 2023 –II kvartal 2024
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	4,000 EUR, Donacije IPA, UNDP, OEBS
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	U dogovoru sa Generalnim sekretarijatom Vlade, planirano je da se napravi prezentacija vladinih strateških dokumenata u skladu sa dopunjenom Metodologijom razvijanja, praćenja i izvještavanja Vladinih strateških dokumenata, koja uključuje principe orodnjavnja nakon godinu dana implementacije.
Aktivnosti 1.5.3.	2 press-konferencije na kojima će se prezentovati Godišnji izvještaj Komisije o sprovođenju Strategije
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Broj prisutnih medija. - Broj medijskih izvještaja.

Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MPLJMP
Datum početka	
Datum završetka	Do kraja decembra 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	II kvartal 2023-IV kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	200 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Aktivnost je predviđena u novom AP-u 2023-2024.
Mjera 1.6.	Uvesti rodno odgovorno budžetiranje u sistem upravljanja javnim finansijama
Aktivnosti 1.6.1.	Priprema smjernica za budžetske korisnike o tome kako da urade rodnu analizu programa i popune budžetski cirkular koji je orodnjen, kao i smjernica za orodnjavanje budžeta i završnog računa iz rodne perspektive
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Izrađene smjernice.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo finansija
Datum početka	Septembar 2021.
Datum završetka	Novembar 2021.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	III-IV kvartal 2023.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	Nisu potrebna sredstva za realizaciju mjere.

Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Aktivnost je predviđena u novom AP-u 2023-2024. godine.
Aktivnosti 1.6.2.	Organizovanje 2 seminara za budžetske korisnike za primjenu smjernica
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj učesnika/ca obuka (po institucijama, funkcijama koje obavljaju i po polu).
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo finansija
Datum početka	Decembar 2021.
Datum završetka	April 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	2,000 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Aktivnost je predviđena u novom AP-u 2023-2024.
Operativni cilj 2:	
Operativni cilj 2:	Unaprijediti politike u oblasti obrazovanja, kulture i medija kako bi se smanjio nivo stereotipa i predrasuda prema ženama i osobama drugačijih polnih i rodni identiteta
Mjera 2.1.	Uvesti rodno odgovorne sadržaje i obaveznu upotrebu rodno osjetljivog jezika u nastavne programe i nastavu
Aktivnosti 2.1.1.	Analiza nastavnih programa iz ugla prisustva rodni stereotipa i prisustva rodno senzitivni sadržaja. Za svaki od 3 ciklusa izvršiti analizu uzorka od po 5 programa po ciklusu i udžbenika koji prate te programe, u skladu sa Opisom Mjere 2.1.

INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Urađena metodologija za izradu Analize.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo prosvjete
Datum početka	Oktobar 2021.
Datum završetka	Maj 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	III kvartal 2023-I kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	10,000 EUR, Donacije UNICEF, UNESCO
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	<p>Novim AP-om je planirana analiza u svakom ciklusu osnovnog obrazovanja, analiza po tri predmetna programa i odgovarajućih udžbenika.</p> <p>Zbog obimnosti zadatka, neophodno je formirati radnu grupu, obezbijediti eksperta/kinju koji/a će obučiti nastavnike/ce, odnosno članove/ice radne grupe za korišćenje odgovarajuće metodologije kojom će se vršiti analiza i obezbijediti finansijska sredstva.</p> <p>Krajem 2022. godine, urađena je Analiza sektora obrazovanja 2015-2020, u partnerstvu UNICEF-a u Crnoj Gori i Ministarstva prosvjete, uz stručnu podršku agencije SOFRECO, koja je dala smjernice za aktivnosti u područjima koja je potrebno unaprijediti. Stoga je najcjelishodnije bilo da se analiza planirana ovim AP-om odloži za naredni AP.</p>
Aktivnosti 2.1.2.	U skladu sa nalazima i preporukama iz Analize (Aktivnost 2.1.1) izvršiti dopunu programa (po 5 programa u svakom od 3 ciklusa obrazovanja) u smislu brisanja sadržaja koji podstiču rodne stereotipe i uvođenja sadržaja koji podstiču vrijednosti građanskog, rodno ravnopravnog i inkluzivnog društva.
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Dopunjeno 15 programa.
Institucije odgovorne za	MPNKS

sprovođenje aktivnosti	
Datum početka	Jun 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	III kvartal 2023-I kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	12,000 EUR, Donacije UNICEF, UNESCO
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	IV kvartal 2024. Ova aktivnost slijedi poslije završene aktivnosti 2.1.1; njena realizacija je planirana u novom AP-u.
Aktivnosti 2.1.3.	Organizovanje 3 interaktivna školska pozorišna događaja u osnovnim/srednjim školama (po jedan u svakom od 3 regiona Crne Gore) sa temom rodne ravnopravnosti i diskriminacije po osnovu pola i roda
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj učenika/ca koji su prisustvovali predstavama, po školi i po polu.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta
Datum početka	
Datum završetka	Do kraja decembra 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	III kvartal 2023-I kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	12,000 EUR, Donacije UNICEF, UNESCO
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Ova aktivnost slijedi poslije završene aktivnosti 2.1.1; njena realizacija je planirana u novom AP-u.

Aktivnosti 2.1.4.	Upućivanje inicijative Univerzitetu Crne Gore za uvođenje predmeta "rodna ravnopravnost" na svim studijskim programima na kojima studiraju budući vaspitači/ce i nastavnici/ce
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Potpisan Memorandum.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MPLJMP
Datum početka	Januar 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	III kvartal 2023.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	500 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Mjera je predviđena AP-om 2023-2024.
Mjera 2.2.	Edukovati vaspitno-obrazovni kadar za podsticanje vrijednosti građanskog, rodno ravnopravnog i inkluzivnog društva kod djece i mladih
Aktivnost 2.2.1.	Organizovanje 3 obuke za vaspitače/ce i nastavnike/ce o rodnoj ravnopravnosti, prije svega onih, koji predaju predmete koji su bili analizirani iz ugla rodne ravnopravnosti u okviru Aktivnosti 2.1.1
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj edukovanih nastavnika/ca.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Zavod za školstvo
Datum početka	Januar 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	

Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	III-IV kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	6,000 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Zbog nemogućnosti primjene Kataloga za stručno usavršavanje nastavnika 2022-2024, koji je zbog nefunkcionisanja Nacionalnog savjeta odobren u julu 2022, Odsjek je počeo sa obukama krajem oktobra 2022. godine. Mjera je predviđena za realizaciju u III i IV kvartalu 2024. godine.
Aktivnosti 2.2.2.	Organizovanje 2 obuke za vaspitače/ce u vrtićima o rodnoj ravnopravnosti
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj edukovanih vaspitača/ica.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Zavod za školstvo
Datum početka	Januar 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	III kvartal-IV kvartal 2023.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	4,000 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Zbog nemogućnosti primjene Kataloga za stručno usavršavanje nastavnika 2022-2024, koji je zbog nefunkcionisanja Nacionalnog savjeta odobren u julu 2022, Odsjek je počeo sa obukama krajem oktobra 2022. godine. Mjera je predviđena za realizaciju u III kvartalu 2023. godine i III kvartalu 2024. godine.
Mjera 2.3.	Organizovanje 2 obuke za vaspitače/ce u vrtićima o rodnoj ravnopravnosti

Aktivnost 2.3.1.	Organizovanje 3 seminara za učenike/ce osnovnih i srednjih škola na temu medijske pismenosti, prepoznavanja rodni stereotipa i zaštite od on-line nasilja (po 1 za svaki od 3 regiona u CG)
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj edukovanih učenika/ca, po školama i po polu.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo
Datum početka	
Datum završetka	Do kraja decembra 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	III kvartal-IV kvartal 2023.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	8,000 EUR, Donacije IPA
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Medijska pismenost je uvedena kao predmet za školsku 2023-2024; ova aktivnost će se realizovati u narednom izvještajnom ciklusu.
Mjera 2.4.	Uvesti rodno odgovorne programe i obaveznu upotrebu rodno osjetljivog jezika u programe institucija kulture
Aktivnost 2.4.1.	Uraditi istraživanje o učešću žena u kulturi, kulturnim potrebama, navikama i uticaju kulture na položaj žena, sa preporukama za orodnjavanje javnih politika u nacionalnim institucijama kulture.
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Urađeno istraživanje.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MPNKS U sklopu projekta <i>Komuniciranje rodne ravnopravnosti</i> , koji sprovodi UNDP u saradnji sa ORR, koji se podržan od EU, izrađena je <i>Studija o rodnim aspektima sadržaja u kulturi Crne Gore</i> . Glavni cilj studije je ispitivanje rodni stereotipa koji nastavljaju da prožimaju naše društvo i utiču na stvaranje dominantni kulturni diskursa koji oblikuju našu društvenu stvarnost.
Datum početka	Septembar 2021.
Datum završetka	Decembar 2021.

Status realizacije AAA	Realizovano
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	5,000 EUR, Donacije
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Budući da institucija odgovorna za sprovođenje aktivnosti nije imala realizovane aktivnosti po pitanju ove mjere, predlažemo da se sprovedu preporuke iz Studije o rodnom sadržajima u kulturi Crne Gore.
Aktivnosti 2.4.2.	Organizovati 3 obuke za nacionalne i lokalne institucije/organizacije kulture o kreiranju rodno senzitivnih kulturnih programa, po 1 u svakom od 3 regiona u CG
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj učesnika/ca obuke, po polu, mjestu i instituciji.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo kulture
Datum početka	Februar 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	II kvartal-IV kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	8,000 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Na osnovu rezultata istraživanja o učešću žena u kulturi, kulturnim potrebama, navikama i uticaju kulture na položaj žena (https://www.undp.org/cnr/montenegro/publications), ova aktivnost će se sprovoditi u saradnji sa relevantnim institucijama i strateškim dokumentima.

Aktivnosti 2.4.3.	U skladu sa preporukama Istraživanja (Aktivnost 2.4.1) dopuniti/orodniti programe Narodnog muzeja i Crnogorskog narodnog pozorišta
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj institucija koje su dopunile/orodnile programe.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MPNKS
Datum početka	Januar 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	III-IV kvrtal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	4,000 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Na osnovu rezultata istraživanja o učešću žena u kulturi, kulturnim potrebama, navikama i uticaju kulture na položaj žena (https://www.undp.org/cnr/montenegro/publications), ova aktivnost će se sprovoditi u saradnji sa relevantnim institucijama i strateškim dokumentima.
Mjera 2.5.	Podstaći medije da uvedu rodno odgovorne programe i da koriste rodno osjetljiv jezik
Aktivnost 2.5.1.	Uvesti obavezu da javni emiteri u godišnjem izvještaju o radu posebno izvijeste o broju i sadržaju programa sa temom rodne ravnopravnosti i mjerama za unapređenje upotrebe rodno senzitivnog jezika.
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj prisutnih medija. - Broj medijskih izvještaja.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo kulture i medija
Datum početka	Septembar 2021.
Datum završetka	Novembar 2021.
Status realizacije AAA	

Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	500 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Direktorat za medije: Shodno važećim medijskim propisima, mediji imaju obavezu da u svom radu koriste rodno osjetljivi jezik i proizvedu određeni procenat rodno odgovornih programa. Lokalni javni emiteri imaju obavezu podnošenja godišnjeg izvještaja o radu svojim osnivačima, skupštinama lokalnih samouprava. Svako nametanje obaveze mimo zakonskih normi bi bilo direktno miješanje u rad medija što je kršenje osnovnih standarda u ovoj oblasti. Ministarstvo kulture i medija je predvidjelo ovu mjeru u Medijskoj strategiji 2022-2026, te shodno tome, ova mjera neće biti sadržana novim AP-om 2023-2024.
Aktivnosti 2.5.2.	Dopuniti kriterijume za dodjelu sredstava iz Fonda za medijski pluralizam i raznovrsnost medija u skladu sa opisom Mjere 2.5.
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Dopunjeni kriterijumi.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MJUDDM
Datum početka	Septembar 2021.
Datum završetka	Novembar 2021.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Mjera se prenosi na naredni izvještajni period u AP-u 2023-2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	500 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Direktorat za medije MKU će, prilikom izrade novog Pravilnika za raspodjelu sredstava iz Fonda za medijski pluralizam i raznovrsnost medija, uvrstiti kriterijume rodne ravnopravnosti u opisu mjere 2.5. Mjera je u završnoj fazi realizacije.

Mjera 2.6.	Uvesti praćenje medijskog izvještavanja iz rodne perspektive (rodno odgovorni monitoring medija)
Aktivnost 2.6.1.	Pripremiti metodologiju za rodno odgovorni monitoring medija
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Urađena metodologija.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MJUDDM
Datum početka	Septembar 2021.
Datum završetka	Novembar 2021.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	2,000 EUR, Donacije IPA
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	U Nacrtu medijske strategije 2022-2026, predviđen je rodno odgovorni monitoring medija, u okviru strateškog cilja 9, te se, shodno tome, ova mjera neće naći u AP-u 2023-2024.
Aktivnost 2.6.2.	Uraditi monitoring izvještaj o rodnoj odgovornosti medija
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Urađen izvještaj. Kancelarija UNDP-a u Crnoj Gori, u saradnji sa Odjeljenjem za poslove rodne ravnopravnosti, uz finansijsku podršku EU, u sklopu projekta <i>Komuniciranje rodne ravnopravnosti</i> , izradilo je istraživanje i analizu sadržaja crnogorskih medija iz ugla rodne ravnopravnosti, pod nazivom <i>Rodno ogledalo medija u Crnoj Gori</i> . Cilj istraživanja je da se sagleda koliko mediji u Crnoj Gori primjenjuju rodnu perspektivu prilikom izvještavanja o različitim temama, na koji način i koliko omogućavaju prisustvo ženama i muškarcima u medijskim sadržajima u cilju njihovog pravičnog i uravnoteženog prikazivanja, i koji su izazovi sa kojima se mediji suočavaju, a koje je potrebno prevazići kako bi izvještavali na rodno senzibilisan način.

Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MJUDDM
Datum početka	Decembar 2021.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	Djelimično realizovano
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	I-II kvartal 2023.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	5,000 EUR, Donacije IPA
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Budući da nosilac aktivnosti nije realizovao mjeru, predlažemo da se preporuke iz istraživanja <i>Rodno ogledalo medija u Crnoj Gori</i> sprovedu shodno nadležnosti. https://www.undp.org/cnr/montenegro/publications/rodno-ogledalo-medija-u-crnoj-gori
Operativni Cilj 3	Povećati nivo učešća žena i osoba drugačijih polnih i rodnih identiteta u oblastima koje omogućavaju pristup prirodnim i društvenim resursima i dobiti od korišćenja resursa
Mjera 3.1.	Osnažiti žene i osobe drugačijih polnih i rodnih identiteta da učestvuju u političkom odlučivanju
Aktivnosti 3.1.1.	Uputiti inicijativu Skupštini Crne Gore za izmjenu Člana 39 Zakona o izborima odbornika i poslanika u skladu sa opisom Mjere 3.1.
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Upućena inicijativa. Inicijativa je upućena Skupštini Crne Gore – Odboru za sveobuhvatnu izbornu reformu u februaru 2022. godine.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MLJMP
Datum početka	Januar 2022.
Datum završetka	Februar 2022.
Status realizacije AAA	Realizovano
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje	500 EUR, Budžet CG

aktivnosti/planirani izvor finansiranja	
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	
Aktivnost 3.1.2.	Organizovanje 3 okrugla stola na temu učešća žena u politici, po 1 u svakom od 3 regiona u Crnoj Gori, prema opisu iz Mjere 3.1.
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Broj učesnika/ca okruglih stolova. - Liste učesnika/ica, prema mjestu, polu i zanimanju.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MLJMP
Datum početka	Oktobar 2021.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	II-IV kvartal 2023.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	6,000 EUR
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Zbog političkog konteksta i sajber napada, ova mjera nije realizovana.
Aktivnosti 3.1.3.	Organizovanje 2 on-line seminara o ulozi političarki u razvoju nacionalnih i lokalnih politika, uz gostovanje političarki iz EU, Evropskog parlamenta i Skupštine Crne Gore
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Broj učesnika/ca seminara.
Institucije odgovorne za	MPLJMP

sprovođenje aktivnosti	
Datum početka	Januar 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	1,000 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Zbog političkog konteksta i sajber napada, ova mjera nije realizovana.
Aktivnosti 3.1.4.	Izrada monitoring izvještaja o položaju, ulozi, aktivnostima i utrošenom budžetu političkih partija na aktivnosti usmjerene na rad organizacija žena u okviru političkih partija
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Izrađen izvještaj.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MPLJMP
Datum početka	Decembar 2021.
Datum završetka	Decembra 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	I kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	5,000 EUR, Donacije međunarodnih organizacija (UNDP, OEBS)
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Aktivnost je predviđena u novom AP-u 2023-2024.

Mjera 3.2.	Osnažiti žene i osobe drugačijih polnih i rodnih identiteta, kao i marginalizovane i osjetljive osobe i grupe da učestvuju u ekonomiji i ekonomskom odlučivanju
Aktivnost 3.2.1.	Organizovati 2 on-line seminara o značaju učešća žena u ekonomskom odlučivanju u upravnim odborima preduzeća, sa primjerima dobre prakse iz EU i uz učešće gošći/članica UO preduzeća iz EU
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj učesnika/ca seminara.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo ekonomskog razvoja
Datum početka	Januar 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	500 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Aktivnost je predviđena u novom AP-u 2023-2024.
Aktivnost 3.2.2.	Donijeti Uredbu o obaveznom učešću 40% žena u upravnim odborima javnih preduzeća
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Donijeta Uredba. - Broj javnih preduzeća koja su do kraja 2022. imala 40% žena u UO.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo kapitalnih investicija
Datum početka	Septembar 2021.
Datum završetka	Novembar 2021.
Status realizacije AAA	

Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	500 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	<p>Iz izvještaja kog je Ministarstvo kapitalnih investicija dostavilo Odjeljenju za poslove rodne ravnopravnosti, navodi se da mjera nije u njihovoj nadležnosti.</p> <p>Početkom marta 2022. godine, u saradnji sa Skupštinom Crne Gore, IRF je organizovao prvu nacionalnu konferenciju <i>Ekonomsko osnaživanje žena u Crnoj Gori – smanjenje rodnog jaza za inkluzivni post pandemijski oporavak</i>. Kao jedan od rezultata ove konferencije proistekla je akciona agenda za ekonomsko osnaživanje žena, kojom je planirano unapređenje zakonodavstva u ovoj oblasti u saradnji sa međunarodnim partnerima. U pripremi su 3 zakona od kojih će jedan – Zakon o privrednim društvima, obezbijediti zastupljenost žena u upravnim odborima velikih državnih preduzeća i onih koji se kotiraju na berzi najmanje 30% do 2025, odnosno 40% do 2030.</p>
Aktivnosti 3.2.3.	Donijeti Preporuku za privatna preduzeća o učešću 40% žena u upravnim odborima
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Donijeta Preporuka. - Broj privatnih preduzeća koja su do kraja 2022. imala 40% žena u UO. <p>Radna grupa za izradu Zakona o privrednim društvima je, na osnovu Direktive EU 2022/2381, u Nacrt Zakona uvrstila sljedeću formulaciju:</p> <p>Uslovi za imenovanje direktora</p> <p>Član 339</p> <p>(5) Javno akcionarsko društvo treba statutom ili drugim opštim aktom da propiše pravila kojima će obezbijediti da manje zastupljeni pol predstavlja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) najmanje 30% od ukupnog broja neizvršnih direktora u odboru direktora, odnosno najmanje 30% članova nadzornog odbora ili 2) najmanje 25% od ukupnog broja članova odbora direktora, odnosno 25% od ukupnog broja članova nadzornog i upravnog odbora. <p>(6) Javno akcionarsko društvo, koje nije ispunilo nijedan od dva uslova, propisana stavom 5. ovog člana, dužno je da na svojoj internet strani navede opravdane razloge zbog kojih se to desilo, kao i mjere,</p>

	<p>koje društvo planira da primijeni, kako bi se uskladilo sa stavom 5. ovog člana.</p> <p>(7) U odboru direktora, odnosno nadzornom odboru javnog akcionarskog društva, koji ima najmanje pet članova, moraju biti zastupljena oba pola.</p> <p>(8) Ako nije ispunjen uslov iz stava 7. ovog člana, nadležni organ za registraciju će odbiti upis u registar svih članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora.</p>
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo ekonomskog razvoja
Datum početka	Septembar 2021.
Datum završetka	Novembar 2021.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	500 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Budući da je u pitanju Nacrt Zakona, postoji mogućnost izmjene predmetne odredbe, koja je u periodu izvještavanja, bila formulisana kao što je to gore navedeno.
Aktivnost 3.2.4.	Organizovati 3 okrugla stola (po 1 u svakom od 3 regiona CG) na temu povećanje procenta žena vlasnica zemlje, nekretnina i preduzeća, koje će uključiti i raspravu o zakonskim modalitetima i dobrim praksama iz drugih zemalja
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Broj učesnika seminara. - Liste učesnika/ca, prema mjestu, polu i zanimanju.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
Datum početka	Januar 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz	

odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	6,000 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	
Aktivnost 3.2.5.	Uvesti podsticajne mjere u vidu dodjele finansijskih sredstava, mentorstva i stručne podrške za žene koje su vlasnice zemlje, a žele da pokrenu ili unaprijede poljoprivrednu proizvodnju
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Broj žena i osoba drugačijih polnih i rodni identiteta koje su dobile finansijsku pomoć, po mjestu stanovanja. <p>Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma je u <i>Program za unaprjeđenje konkurentnosti privrede</i>, kroz koji se dodjeljuju finansijska i nefinansijska podrška sektoru MMSP, uveo specifične podsticajne mjere za preduzeća koja su u većinskom vlasništvu žena. Naime, ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50% učestvuju osobe ženskog pola, intenzitet maksimalne podrške iznosi do 80% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno, u maksimalnom iznosu do 7.500,00 € (umjesto 50%).</p> <p>Finansijska podrška: 118 aplikacija je odobreno ženama, odnosno, 36,42%.</p> <p>Nefinansijska podrška: 13 je odobreno ženama, odnosno, 44,83%.</p> <p>Dodijeljena sredstva po programskim linijama:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Programska linija za nabavku opreme velike vrijednosti – podržano je 6 u vlasništvu žena, u iznosu od 280.049,449€; - Programska linija za podršku malim ulaganjima – podržano 71 u vlasništvu žena, u iznosu od 307,104.80€; - Programska linija za unapređenje digitalizacije – podržano 19 u vlasništvu žena u iznosu od 84,379.94€; - Programska linija za podršku internacionalizaciji – podržano 1 preuzeće u vlasništvu žena, u iznosu od 1,000.00€; - Programska linija za uvođenje međunarodnih standarda – podržano 17 u vlasništvu žena, u iznosu od 48,880.00€; - Programska linija za početnike/ce u biznisu – podržano 4 preduzeća u vlasništvu žena, u iznosu od 10,845.68€.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo ekonomskog razvoja
Datum početka	Januar 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije	

AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	50,000 EUR, Donacije IPA, Svjetska banka, Međunarodni monetarni fond
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	729.259, 569€ - Budžet Crne Gore
Preporuke za naredni period sprovođenja	Ova aktivnost će se realizovati i u narednom periodu.
Aktivnost 3.2.6.	Uvesti podsticajne mjere u vidu dodjele finansijskih sredstava, mentorstva i stručne podrške za žene i osobe drugačijih polnih i rodni identiteta koje pripadaju osjetljivim grupama (osobe sa invaliditetom, Romkinje, Egipćanke, LGBT žene, samohrani roditelji) za pokretanje ili unaprjeđenje sopstvenog posla
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj žena i osoba drugačijih polnih i rodni identiteta koje su dobile finansijsku pomoć, po mjestu stanovanja. Veza: Aktivnost 3.2.5.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo ekonomskog razvoja
Datum početka	Oktobar 2021.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	50,000 EUR, Donacije IPA, Svjetska banka, Međunarodni monetarni fond
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	729.259, 569€ - Budžet Crne Gore
Preporuke za naredni period sprovođenja	Kontinuirana aktivnost
Aktivnost 3.2.7.	Obezbijediti podatke o državnoj pomoći tokom pandemije razvrstane po polu

INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Broj žena i osoba drugačijih polnih i rodnih identiteta koji/e su dobili državnu pomoć tokom pandemije, po mjestu, namjeni, iznosu pomoći. <p>Kroz Program za unaprjeđenje konkurentnosti 2022, dodijeljena su sredstva državne pomoći na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Programska linija za nabavku opreme velike vrijednosti – podržano 21 MMSP (6 u vlasništvu žena), u iznosu od 797.263,24€ (žene 280.049,449€); - Programska linija za podršku malim ulaganjima – podržano 178 MMSP (71 u vlasništvu žena), u iznosu od 759,858.84 € (žene 307,104.80€); - Programska linija za unapređenje digitalizacije – podržano 36 MMSP (19 u vlasništvu žena), u iznosu od 215,951.94€ (žene 84,379.94€); - Programska linija za podršku internacionalizaciji – podržano 9 MMSP (1 u vlasništvu žena), u iznosu od 16,248.63€ (žene 1,000.00€); - Programska linija za uvođenje međunarodnih standarda – podržano 75 MMSP (17 u vlasništvu žena), u iznosu od 225,415.00€ (žene 48,880.00€); - Programska linija za podsticaj cirkularne ekonomije – nije podržano nijedno MMSP ; - Programska linija za početnike/ce u biznisu – podržano 5 MMSP (4 u vlasništvu žena), u iznosu od 12,963.23€ (žene 10,845.68€).
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo ekonomskog razvoja
Datum početka	Decembar 2021.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	729.259, 569€ - Budžet Crne Gore
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Nastaviće se sa ovom aktivnošću jer se realizuje u kontinuitetu.
Mjera 3.3.	U izvršnim organima i javnim preduzećima, kao i u privatnim preduzećima, podići nivo prevencije i zaštite od rodno zasnovane diskriminacije, seksualnog uznemiravanja i ucjenjivanja, kao i od

	rodno zasnovanog nasilja i višestruke diskriminacije na radnom mjestu
Aktivnost 3.3.1.	Izrada modela Protokola za zaštitu od rodno zasnovane diskriminacije i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Izrađen model Protokola.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MJUDDM
Datum početka	Septembar 2021.
Datum završetka	Novembar 2021.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	III-IV kvartal 2024. Aktivnost je predviđena u novom AP-u 2023-2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	3,000 EUR, Donacije OBES, Međunarodna organizacija rada
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Ministarstvo javne uprave predlaže da nosilac ove aktivnosti bude organ nadležan za politike u oblasti rada i zaštite na radu, kao i da se uspostavi partnerstvo sa privatnim preduzećima, koja su prepoznata kao direktni korisnici rezultata ove aktivnosti. Ministarstvo javne uprave, po potrebi, može imati partnersku ulogu, u dijelu promocije protokola. Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava – Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti će uz finansijsku podršku donatora realizovati ovu mjeru u narednom izvještajnom ciklusu.
Aktivnosti 3.3.2.	Donijeti Preporuku za državne i lokalne organe da usvoje protokole za zaštitu od rodno zasnovane diskriminacije i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Donijeta akta.
Institucije odgovorne za	MRSS

sprovođenje aktivnosti	
Datum početka	Oktobar 2021.
Datum završetka	Januar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	I kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	500 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava – Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti će uz finansijsku podršku donatora realizovati ovu mjeru u narednom izvještajnom ciklusu.
Aktivnosti 3.3.3.	Donijeti odgovarajuća akta kojima se sva javna preduzeća obavezuju da usvoje protokole za zaštitu od rodno zasnovane diskriminacije i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Donijeta akta.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
Datum početka	Oktobar 2021.
Datum završetka	Januar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	I kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	500 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Aktivnost je predviđena u novom AP-u 2023-2024.

Aktivnost 3.3.4.	Donijeti Preporuku za privatna preduzeća da usvoje protokole za zaštitu od rodno zasnovane diskriminacije i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu preduzeća
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Donijeta Preporuka.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
Datum početka	Oktobar 2021.
Datum završetka	Januar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	I kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	500 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Aktivnost je predviđena u novom AP-u 2023-2024.
Aktivnosti 3.3.5.	Izrada, štampanje i distribucija informativnih materijala kojima se upućuju osobe čija su prava povrijeđena na koji način se mogu obratiti organima koji će im pružiti zaštitu
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj i vrsta informativnih materijala. Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore su, u saradnji sa UNDP SEESAC, izradili <i>Vodič za sprječavanje diskriminacije, seksualnog uznemiravanja i zlostavljanja u Vojsci Crne Gore</i> . Izrađen je i u formi brošure i podijeljen u jedinicama Vojske. Vodič sadrži predlog mjera i postupaka za prevenciju i zaštitu, kao i reagovanje u slučaju rodno zasnovane diskriminacije, seksualnog uznemiravanja i zlostavljanja.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MJUDDM
Datum početka	Februar 2022.
Datum završetka	April 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz	

odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	6,000 EUR, Donacije IPA
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Predlažemo da nosioci ove aktivnosti budu organi nadležni za politike u oblasti rada i zaštite zdravlja na radu i ljudskih i manjinskih prava, dok Ministarstvo nadležno za poslove javne uprave, po potrebi, može imati partnersku ulogu u dijelu distribucije materijala i obezbjeđenja ekspertize/podataka/informacija iz nadležnosti politika za koje je nadležno, ukoliko ti sadržaji budu neophodni za kampanju.
Aktivnosti 3.3.6.	Organizovati 2 obuke za inspektore/ke o rodno zasnovanoj diskriminaciji i seksualnom uznemiravanju na poslu i primjeni Protokola
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Broj obučениh inspektora/ki, po polu. <p>Obuka je organizovana 14. i 17. decembra 2022. godine (teme: rodno zasnovana diskriminacija; seksualno uznemiravanje na poslu).</p> <p>Broj obučениh inspektora: 9 (5 žena i 4 muškarca).</p> <p>UZLJR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizovana obuka za predstavnike/ce Uprave za inspeksijske poslove kojoj je prisustvovalo 9 inspektorki i 8 inspektora. - Organizovano 8 obuka na državnom i 1 obuka na lokalnom nivou, kojima je prisustvovalo 137 polaznika/ca. - Obukama prisustvovalo 11 predstavnica i 4 predstavnika MUP-a. - Obukama prisustvovalo 9 predstavnica i 6 predstavnika Uprave policije.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Uprava za ljudske resurse u saradnji sa Upravom za inspeksijske poslove
Datum početka	Januar 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje	4,000 EUR, Budžet CG

aktivnosti/planirani izvor finansiranja	
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Ova aktivnost će se realizovati u budućem izvještajnom ciklusu.
Mjera 3.4.	Efikasnije zaštititi žene i osobe drugačijih polnih i rodni identiteta za zaštitu od ekonomskog nasilja
Aktivnost 3.4.1.	Organizovati informativnu kampanju preko medija i društvenih mreža za prepoznavanje ekonomskog nasilja za različite grupe ciljnih publika
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj i vrsta informativnih sadržaja.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MJUDDM
Datum početka	Septembar 2021.
Datum završetka	Decembar 2021.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Ministarstvo rada i socijalnog staranja ne prihvata da u narednom ciklusu realizuje ovu mjeru.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	3,000 EUR, Donacije IPA
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	MJU: Predlažemo da nosioci ove aktivnosti budu organi nadležni za politike u oblasti rada i zaštite zdravlja na radu i ekonomska pitanja. Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, po potrebi može imati partnersku ulogu, zajedno sa drugim organima, nadležnim za politike kojima se tretiraju različite ciljne grupe.
Aktivnost 3.4.2.	Izmijeniti član 3 Pravilnika o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga (dodati na listu korisnika/ca žrtve rodno zasnovane diskriminacije i rodno zasnovanog nasilja)
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na	- Izmjena Pravilnika.

kraju izvještajnog perioda	
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MFSS
Datum početka	
Datum završetka	Novembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	I kvartal 2024. Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga mijenjaće se u skladu sa izmjenama Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti, koje su prema Programu rada Vlade za 2023. godinu predviđene za IV kvartal 2023. godine.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	Nisu potrebna finansijska sredstva za realizaciju mjere.
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	
Aktivnost 3.4.3.	Obezbijediti pružanje savjetodavne i pravne pomoći za žene i osobe drugačijih polnih i rodnih identiteta koje trpe ekonomsko nasilje, pri NVO-ima koje pružaju servise i savjetodavnu pomoć žrtvama nasilja u porodici
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Broj NVO-a koje su dobile sredstva iz budžeta. - Broj korisnika/ca servisa, po vrsti servisa i mjestu i stanovanja. <p>Na osnovu Zakona o nevladinim organizacijama (član 32ž), Ministarstvo rada i socijalnog staranja je u 2021. i 2022. godini opredijelilo ukupno 439.989.60 eura nevladinim organizacijama u oblasti zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u porodici. Sredstva su namijenjena za ukupno 20 nevladinih organizacija, od čega je osnovna djelatnost četiri organizacije usmjerena na osnaživanje i podršku ženama i osobama drugačijih polnih i rodnih identiteta. Ove nevladine organizacije, shodno Pravilniku o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga, pružaju osnaživanje i podršku u psihosocijalnom razvoju i očuvanju potencijala i osnaživanje za prihvatanje promjene, kao i upućivanje u rješavanje problema.</p> <p>Vlada Crne Gore je u 2022. godini opredijelila 200.000.00 eura za skloništa za žrtve nasilja, od kojih je SOS telefonu za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić i Sigurnoj ženskoj kući u Podgorici na osnovu</p>

	<p>Javnog poziva Ministarstva rada i socijalnog staranja dodijeljeno ukupno 100.000.00 eura.</p> <p>Broj osoba sa iskustvom nasilja smještenih u Sigurnoj ženskoj kući tokom izvještajnog perioda je 170, dok je za isti period 126 žena i djece sa iskustvom porodičnog i rodno zasnovanog nasilja smješteno u skloništu SOS telefona za ženu i djecu žrtve nasilja Nikšić. U pomenutim skloništima, korisnicima/ama su pružene usluge koje obuhvataju inicijalna savjetovanja u skladu sa njihovim potrebama, pravne i psihološke pomoći, posredovanja, savjetovanja i zastupanja pred institucijama.</p> <p>Ministarstvo rada i socijalnog staranja u 2021. i 2022. obezbijedilo je sredstva za Sigurnu žensku kuću i SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić u iznosu od 146,285.22 po osnovu rješenja Centara za socijalni rad.</p>
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MFSS
Datum početka	
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	Realizovano
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	20,000 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	

Aktivnost 3.4.4.	Usvojiti odgovarajući akt o osnivanju Alimentacionog fonda
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<p>- Akt o osnivanju Alimentacionog fonda.</p> <p>Zakon o privremenom izdržavanju djece je donešen 20. jula 2022. godine. Stupio je na snagu 4. avgusta 2022. godine, a njegova primjena je počela od 1. novembra 2022. godine.</p> <p>Zakon o privremenom izdržavanju djece omogućava samohranom roditelju, koji se samostalno brine o djeci, a čiji bivši/a partner/ka, uprkos pravosnažnoj odluci suda, ne izvršava svoju obavezu plaćanja alimentacije, da naplati alimentaciju preko Centara za socijalni rad,</p>

	<p>a koja se isplaćuje iz Alimentacionog fonda. Ova promjena će najviše uticati na najranjiviju kategoriju društva, djecu koja će brže, efikasnije i lakše ostvariti svoja prava.</p> <p>Zakon će doprinijeti boljoj zaštiti djece i smanjiti rizik od zanemarivanja djetetovih potreba od strane roditelja koji ne plaća alimentaciju.</p>
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
Datum početka	
Datum završetka	Novembra 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	500 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	
Mjera 3.5.	Podstaći tripartitni dijalog o izmjenama zakona kojima će se omogućiti veće učešće žena na tržištu rada i postizanje bolje ravnoteže između poslovnog i privatnog života
Aktivnost 3.5.1.	Organizovati dva tripartitna savjetovanja na temu izmjena zakona
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Broj učesnika/ca savjetovanja. - Liste učesnika/ca, prema mjestu, polu i zanimanju. <p>SCC je Ministarstvu rada dostavio predloge za izmjene i dopune Zakona o radu sa ciljem obračunavanja rodnog jaza u zaradama (<i>gender pay gap</i>), kao i sa ciljem postizanja bolje ravnoteže između poslovnog i privatnog života. Predlozi su još uvijek u radnoj verziji, odnosno, u prvoj fazi jer je rok za usvajanje izmjena i dopuna Zakona o radu, prema informacijama od kolega iz Ministarstva rada, IV kvartal 2024. godine.</p> <p>Sekretarijat Savjeta za konkurentnost će tokom 2022. godine raditi na analizi zakona iz rodne perspektive. Cilj je da se daju preporuke za unapređenje u oblasti rodne ravnopravnosti i ekonomskog osnaživanja žena.</p> <p>MERT – organizovano više tripartitnih sastanaka na temu Izmjena i dopuna Zakona o radu i opšteg kolektivnog ugovora.</p>

Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo ekonomskog razvoja/Savjet za konkurentnost
Datum početka	Oktobar 2021.
Datum završetka	April 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Do IV Q 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	2,000 EUR, Budžet CG MRSS (nisu utrošena finansijska sredstva)
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	<p>Kao što je gore navedeno, fokus je na uvođenju obaveze obračuna ranog jaza u zaradama kao i postizanju bolje ravnoteže između poslovnog i privatnog života.</p> <p>MRSS i Sekretarijat Savjeta za konkurentnost uradiće analizu zakona i dati svoje predloge za izmjene koje bi doprinijele rodnoj ravnopravnosti. Fokus je stavljen na fleksibilne radne aranžmane, kao i mjere koje omogućavaju veće učešće žena na tržištu rada i postizanje bolje ravnoteže između poslovnog i privatnog života. Sa ovom mjerom će se nastaviti u narednom izvještajnom ciklusu u cilju unapređenja zakonodavstva u ovoj oblasti.</p> <p>Ministarstvo rada i socijalnog staranja se obavezalo da će ovu mjeru realizovati u narednom izvještajnom ciklusu.</p>
Mjera 3.6.	Organizovati kampanje za ravnomjerniju raspodjelu rada u kući, brige o djeci, starijim licima, osobama sa invaliditetom i sl. između muškaraca i žena i redovno pratiti podatke o učešću muškaraca i žena u neplaćenim poslovima njege i rada u domaćinstvu
Aktivnost 3.6.1.	Organizovati edukativnu kampanju preko medija i društvenih mreža u cilju podsticanja ravnomjerne raspodjele rada u kući i podsticanje očeva da koriste roditeljsko odsustvo
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<ul style="list-style-type: none"> - Broj edukativnih sadržaja. - Broj objavljenih priloga, po medijima. <p>Ministarstvo rada i socijalnog staranja je u prethodnoj godini održalo dvodnevnu radionicu u Kolašinu, na kojoj je tema bio važeći Zakon o radu, kao i buduće izmjene i dopune istog. Na navedenoj radionici, koja je bila organizovana za predstavnike/ce državne i lokalne samouprave, između ostalog, tema je bila porodiljsko i roditeljsko odsustvo, te se na taj način još jednom promovisalo pravo očeva da koriste roditeljsko odsustvo. Predstavnici/e Ministarstva rada i socijalnog staranja su u svim svojim medijskim obraćanjima istakli</p>

	<p>važnost ravnomjerne raspodjele rada u kući i podsticali očeve da koriste roditeljsko odsustvo.</p> <p>Prema podacima Uprave prihoda i carina, broj očeva u Crnoj Gori koji je koristio roditeljsko odsustvo u 2021. godini je 439, a u 2022. godini 366.</p>
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma - MERT Ministarstvo rada i socijalnog staranja
Datum početka	Oktobar 2021.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Donošenje Zakona o radu je predviđeno za 2024. godinu.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	3,000 EUR, Donacije IPA, Međunarodna organizacija rada
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	MRSS je sprovelo mjeru, iako nije prepoznato kao glavni nosilac aktivnosti. Shodno navedenom, ova mjera se tretira kao djelimično realizovana. Mjera je predviđena i za naredni ciklus.
Aktivnost 3.6.2.	Izrada metodologije za mjerenje neplaćenih poslova njege i rada ženske populacije u domaćinstvu, u saradnji sa Upravom za statistiku
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<p>- Izrađena metodologija.</p> <p>U martu 2022. godine, u Skupštini Crne Gore je predstavljen <i>ILO Care Report 2018</i> od strane MOR-a.</p>
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo ekonomskog razvoja
Datum početka	Mart 2022.
Datum završetka	Jun 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	IV Q 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje	2,000 EUR, Donacije IPA, Međunarodna organizacija rada

aktivnosti/planirani izvor finansiranja	
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Ministarstvo rada i socijalnog staranja će realizovati aktivnost u narednom izvještajnom ciklusu.
Aktivnost 3.6.3.	Istraživanje o neplaćenom radu po metodologiji iz Aktivnosti 3.5.2
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Urađeno istraživanje. Istraživanje će biti inovirano nakon donošenja metodologije iz aktivnosti 3.6.2.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Ministarstvo ekonomskog razvoja
Datum početka	Septembar 2022.
Datum završetka	Novembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	U martu 2022. godine, u Skupštini Crne Gore je predstavljen <i>ILO Care Report 2018</i> od strane MOR-a.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	5,000 EUR, Donacije IPA, Međunarodna organizacija rada, Svjetska banka
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Nakon donošenja metodologije iz aktivnosti 3.6.2, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, u saradnji sa Monstatom, će sprovesti ovo istraživanje.
Mjera 3.7	Osnažiti djevojke da se upisuju na osnovne, master i doktorske studije u STEM studijama (nauka, tehnologija, inženjerstvo, matematika)
Aktivnost 3.7.1	Organizovati 3 interaktivne radionice za srednjoškolce/ke na temu uloge žena u nauci, po 1 u svakom od 3 regiona Crne Gore, prema opisu iz Mjere 3.6.
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj učesnika/ca radionica, po polu, mjestu i školi.

Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MPNKS
Datum početka	Mart 2022.
Datum završetka	Jul 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	4,500 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	<p>Procenat upisanih studenata/kinja po polu na STEM studijama Univerziteta Crne Gore (2021-2022):</p> <ul style="list-style-type: none"> - M: 65,52% - Ž: 34,47%
Aktivnost 3.7.2	Organizovati takmičenje za srednjoškolce/ke za najbolji istraživački rad o ženama koje su doprinijele razvoju nauke u svijetu. Prva tri nagrađena rada objaviti na web-site-u i društvenim mrežama Ministarstva
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj prispjelih radova, po polu autora/ke, mjestu i školi.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	MPNKS
Datum početka	
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	1,500 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	

Preporuke za naredni period sprovođenja	Aktivnost je predviđena za naredni izvještajni ciklus.
Mjera 3.8.	Procijeniti uticaj i sprovesti mjere prevencije kako bi se umanjio negativan uticaj klimatskih promjena i prirodnih katastrofa na zdravlje žena, muškaraca, osoba drugačijih polnih i rodni identiteta, kao i marginalizovanih i posebno osjetljivih osoba i grupa
Aktivnost 3.8.1.	U saradnji sa Upravom za statistiku, razviti metodologiju za praćenje uticaja klimatskih promjena na zdravlje žena, muškaraca i osoba drugačijih polnih i rodni identiteta, prema opisu iz Mjere 3.8.
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Urađena metodologija.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Institut za javno zdravlje
Datum početka	Septembar 2021.
Datum završetka	Decembar 2021.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	IV kvartal 2023-II kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	5,000 EUR, Donacije UNDP
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	Navedena aktivnost je planirana za Akcioni plan 2023-2025. Predloženo je da nosilac aktivnosti bude Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, koje je počelo sa implementacijom projekta <i>Četvrta nacionalna komunikacija i Prvi dvogodišnji izvještaj o transparentnosti Crne Gore ka Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih nacija o promjeni klime–FNC/TBUR</i> . Tim projektom planirana je realizacija gore navedene aktivnosti. Imajući u vidu da je u IJZCG-u Centar za higijenu i zdravstvenu ekologiju, u kom se nalazi kontakt osoba SZO-a za uticaj klimatskih promjena na zdravlje i Centar za promociju zdravlja, predloženo je da Institut za javno zdravlje Crne Gore bude partner u realizaciji aktivnosti tako što će pružiti ekspertsku podršku u ovoj oblasti.
Aktivnost 3.8.2.	Sprovesti istraživanje o uticaju klimatskih promjena na zdravlje

INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<p>- Sprovedeno istraživanje.</p> <p>Tokom 2022. godine, UNDP Crne Gore, kroz implementaciju projekta <i>Enhancing Montenegro's capacity to integrate climate change risks into planning – National Adaptation Plan (NAP)</i>, urađene su iscrpne analize (<i>Gender Action Plan and Gender Communication Plan with Gender Mainstreaming Features in the Design and Implementation of the NAP in Montenegro – Report i Report on Gender-Sensitive Climate Risk Assessments Focusing on Filling the Information Gaps and Priority Actions That Address Climate-Driven Vulnerabilities and Gender-Disaggregated Impacts of the Health Sector</i>). Analize će koristiti za jačanje institucionalnih kapaciteta u odgovoru na uticaj klimatskih promjena.</p> <p>Radionica na ovu temu sprovedena je u junu 2022. godine, a na njoj su učestvovali/e predstavnici/e IJZCG-a.</p> <p>NVO <i>Ženska akcija</i> uz finansijsku podršku Ministarstva ljudskih i manjinskih prava je izradilo <i>Analizu uticaja klimatskih promjena sa rodnog aspekta</i>.</p>
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Institut za javno zdravlje
Datum početka	Januar 2022.
Datum završetka	April 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	II kvartal-IV kvartal 2024.
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	15.000 EUR, Donacije UNDP
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	
Aktivnost 3.8.3.	Štampanje informativnih materijala o zaštiti zdravlja stanovništva od klimatskih promjena
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	<p>- Broj informativnih materijala.</p> <p>Aktivnost uspješno realizovana i odštampano je dodatnih 50 000 lifleta kao nastavak projekta <i>Podizanje i jačanje svijesti populacije o klimatskim promjenama - uticaj toplotnih talasa na zdravlje, sa posebnim fokusom na vulnerabilne grupe (djecu, trudnice, stare,</i></p>

	<p><i>hronične bolesnike</i>) u saradnji sa GIZ-om CCAWB, IHMS i Crvenim krstom Crne Gore.</p> <p>Cilj je informisanje stanovništva Crne Gore o adaptivnim mjerama na zdravlje kad su u pitanju toplotni talasi kreiranjem zdravstveno-informativnog materijala (posteri i lifleti) za četiri vulnerabilne grupe stanovništva (djecu, trudnice, stare, hronične bolesnike), koji su distribuirani u šesnaest Domova zdravlja u Crnoj Gori, četiri zdravstvene stanice u Crnoj Gori i Domu zdravlja Podgorica, koji ima trinaest zdravstvenih punktova.</p>
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Institut za javno zdravlje
Datum početka	Maj 2022.
Datum završetka	Jun 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	5,000 EUR, Donacije UNDP
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	IJZCG (Centar za higijenu i zdravstvenu ekologiju) planira da kontinuirano nastavi ovu veoma važnu aktivnost informisanja stanovništva o uticaju klimatskih promjena na zdravlje.
Aktivnost 3.8.4.	Sprovesti 2 informativne kampanje preko medija (javni emiteri) i društvenih mreža
INDIKATORI REZULTATA i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	- Broj osoba obuhvaćenih kampanjom.
Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	<p>Institut za javno zdravlje</p> <p>IJZCG (Centar za higijenu i zdravstvenu ekologiju) planira da kontinuirano nastavi ovu veoma važnu aktivnost informisanja stanovništva o uticaju klimatskih promjena na zdravlje. Pored informisanja stanovništva putem informativnih materijala, internet stranice IJZCG i objava koje se preuzimaju putem društvenih mreža od strane medija, Institut putem gostovanja u medijima informiše javnost o uticaju klimatskih promjena na zdravlje, naročito u toku ljetnjih mjeseci.</p>

	Osim toga, u saradnji sa Zavodom za hidrologiju i seizmologiju na početnoj strani sajta IJZCG-a, pružaju se informacije o toplotnim talasima (15. maj-15. septembar), i stanovništvo može da se informiše o dnevnim temperaturama koje mogu negativno uticati na zdravlje.
Datum početka	Maj 2022.
Datum završetka	Decembar 2022.
Status realizacije AAA	
Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	
Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti/planirani izvor finansiranja	1,000 EUR, Budžet CG
Sredstva realizovana/izvor finansiranja	
Preporuke za naredni period sprovođenja	

Preporuke za naredne faze sprovođenja strateškog dokumenta NSRR 2021-2025 sa AP 2023-2024

U cilju prevazilaženja izazova i prepreka u implementaciji NSRR-a 2021-2025. radi postizanja maksimuma kvaliteta rezultata i većeg stepena realizacije mjera u odnosu na Operativne ciljeve definisane ovim strateškim dokumentom, u nastavku su smjernice za dizajniranje Akcionog plana 2023-2024. i preporuke za poboljšanje realizacije predviđenih mjera:

- *Značajno povećati budžetska izdvajanja za rodnu ravnopravnost (prema Drugom dobrovoljnom nacionalnom izvještaju - Crna Gora i ciljevi održivog razvoja, iz juna 2022, str. 86: "Izdaci za rodnu ravnopravnost u periodu 2015-2020. iznosili su € 4,2 miliona (0,3% od ukupnog iznosa za pet posmatranih ciljeva) i imali su snažan opadajući trend...)" – sva ministarstva kao nosioci aktivnosti i drugi organi državne uprave;*
- *Stvoriti prostor za dosljednu primjenu Zakona o rodnoj ravnopravnosti, naročito kada je u pitanju statistika po polu u svim resorima i dosljedna upotreba rodno osjetljivog jezika u javnoj administraciji i medijima (Član 13a i član 14 pomenutog Zakona) – sva ministarstva nosioci aktivnosti i drugi organi državne uprave i ostali pravni subjekti definisani članom 3 Zakona o rodnoj ravnopravnosti;*
- *Uspostaviti mehanizme za očuvanje institucionalne memorije i disperziju stečenih znanja kako bi se spriječili gubici znanja usljed rasipanja kadra koji je u svim ministarstvima osnaživan za implementaciju aktivnosti iz NSRR-a – sva ministarstva nosioci aktivnosti i drugi organi državne uprave;*
- *Bolja, intenzivnija i sadržajnija promocija NSRR među partnerima u njenoj implementaciji i ka najširoj javnosti – MLJMP i ministarstva nosioci aktivnosti;*
- *Sistematizacijom planirati najmanje 5 zaposlenih u ORR-u Ministarstva ljudskih i manjinskih prava, pri čemu će se najmanje jedna osoba baviti NSRR-om, kao krovnim strateškim dokumentom rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori, i to:*
 - *koordinacijom aktivnosti izrade NSRR-a i/ili AP-a,*
 - *koordinacijom realizacije aktivnosti iz AP,*
 - *izradom kvartalnog podsjetnika za odgovorne za realizaciju aktivnosti,*
 - *pripremom i sakupljanjem podataka za izvještavanje.*

Godinama se manjak ljudskih resursa u ORR-u ističe kao krupan nedostatak, naročito istaknut u EK godišnjim izvještajima o napretku Crne Gore – MLJMP;

- *Insistirati na odgovornosti nosilaca i partnera za nerealizovane aktivnosti – ministarstva nosioci aktivnosti i partneri;*
- *U sistematizaciji radnih mjesta nosilaca aktivnosti planirati osobu koja se bavi samo rodnom ravnopravnošću – sva ministarstva i drugi organi državne uprave;*
- *Organizovati obuke na teme rodne ravnopravnosti i diskriminacije po polu za najviši rukovodni kadar u institucijama – Uprava za ljudske resurse i MLJMP;*
- *Organizovati redovne sastanke Komisije za praćenje sprovođenja Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025. godine. Preporučuju se i manje formalni*

sastanci, u cilju jačanja interaktivnosti, razvijanja timskog rada i kreiranja atmosfere koja pokreće promjene – **MLJMP/ORR**;

- Izraditi Plan rada Komisije i Alat Komisije (dokument sa smjernicama za efektan rad) – **MLJMP/ORR**;
- Ojačati međuresorsku saradnju i komunikaciju organizovanjem sastanaka najmanje jednom kvartalno – **MLJMP/ORR**;
- Ažurirati bazu kontakt podataka osoba za RR – **MLJMP/ORR**;
- U godišnjim izvještajima o sprovođenju NSRR-a detaljno obrazložiti razloge za nerealizaciju, dati obrazloženje za nove rokove i za svaku realizovanu aktivnost dati precizne iznose sredstava i izvore – **ministarstva i drugi organi državne uprave-nosioci aktivnosti**.

Predlog

CRNA GORA
MINISTARSTVO LJUDSKIH I MANJINSKIH PRAVA

**Akcioni plan za 2023-2024 Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021
– 2025.**

Jun, 2023

UVOD:

Vlada Crne Gore na 34. sjednici, održanoj 30. jula 2021, donjela je Nacionalnu strategiju rodne ravnopravnosti 2021–2025. godine s Akcionim planom za 2021–2022. godinu (u daljem tekstu: NSRR 2021-2025 sa AP 2021-2022 . Dokumenta se nalaze na linku:

<https://www.gov.me/dokumenta/402ddb52-62c6-424a-9821-e16a91e9727e>

Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025. godine sa Akcionim planom za 2021-2022.godine, četvrti je po redu nacionalni strateški dokument za rodnu ravnopravnost u Crnoj Gori, koja ima za cilj podizanje višeg nivoa rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori, kroz unapređenje primjene normativnog okvira i primjenu mjera kojima se jačaju kapaciteti institucionalnih mehanizama za sprovođenje zakonskih odredbi za zaštitu od diskriminacije, uspostavljanje efikasnije i efektivnije koordinacije, nadzora nad sprovođenjem i izvještavanje.

Opšti cilj Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025. je podizanje nivoa rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori. Implementacijom ove strategije, Crna Gora pokazuje svoju odlučnost da implementira konvencije UN, Savjeta Evrope, Strategiju Evropske unije za rodnu ravnopravnost 2020-2025, te druge međunarodne obavezujuće akte.

Strategijom su definisana tri operativna cilja: **Operativni cilj 1** - Unaprijediti primjenu postojećeg normativnog okvira na sprovođenju politike rodne ravnopravnosti i zaštitu od diskriminacije po osnovu pola i roda; **Operativni cilj 2** - Unaprijediti javne politike i javnu edukaciju kako bi se smanjio nivo stereotipa i predrasuda prema ženama i osobama drugačijih polnih i rodni identiteta i **Operativni cilj 3** - Povećati nivo učešća žena i osoba drugačijih polnih i rodni identiteta u oblastima koje omogućavaju pristup resursima i dobiti od korišćenja resursa.

Iako je Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti (NSRR) 2021 - 2015, sa pratećim Akcionim planom (AP) 2021 - 2022, bila po Programu rada Vlade 2021. predviđena za II kvartal, ista je usvojena tek u trećem kvartalu 2021. godine.

U oktobru 2022, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, angažovalo nezavisnu ekspertkinju da uradi eksternu evaluaciju AP 2021-2022.

Evaluacija Strategije³ je imala za cilj da procijeni koliko je realizacijom planiranih aktivnosti u periodu septembar 2021- novembar 2022. popravila stanje u temama koje su navedene kao prioritetne kroz tri operativna cilja: unaprjeđenje primjene postojećeg normativnog okvira na sprovođenju politika rodne ravnopravnosti i zaštitu od diskriminacije po osnovu roda i pola; unaprjeđenje oblasti obrazovanja, kulture i medija kako bi se smanjio nivo stereotipa i predrasuda prema ženama i osobama drugačijih polnih i rodni identiteta kao i povećanje nivoa učešća žena i osoba drugačijih polnih i rodni identiteta u oblastima koje omogućavaju pristup resursima i dobiti od korišćenja resursa.

Ključni rezultati srednjoročne evaluacije NSRR pokazuju da je realizovan mali broj aktivnosti u odnosu na planirane, usljed krupnih spoljnih izmjena konteksta za realizaciju aktivnosti i mjera. Najveći broj aktivnosti realizovan u okviru Operativnog cilja 1, a najmanje u okviru Operativnog cilja 2. Najbolje ocijenjeni kriterijumi evaluacije su relevantnost, koherentnost i donekle održivost. Relevantnost pojačava činjenica da su u dovoljnoj mjeri ispitane potrebe direktnih i indirektnih korisnika/ca, te je dobar i odgovor ovog dokumenta na takve potrebe, iako su detektovane važne izmjene konteksta u kome su se mjere i aktivnosti AP realizovile.

U Evaluaciji je konstatovano da, uprkos dobrom kvalitetu AP, motivisanosti i zainteresovanosti Komisije za praćenje sprovođenja AP, kao i višegodišnjem iskustvu Odjeljenja za rodnu ravnopravnost u koordinaciji i sprovođenju ovakvih strateških dokumenata, nivo sprovođenja AP nije bio na zadovoljavajućem nivou.

KLJUČNI NALAZI EVALUACIJE:

NSRR i AP 2021 - 2022 su imali tri Operativna cilja (OC):

OC 1: Unaprijediti primjenu postojećeg normativnog okvira za sprovođenje politike rodne ravnopravnosti i zaštitu od diskriminacije po osnovu pola i roda

³ Srednjoročna evaluacija Nacionalne strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025. za period septembar 2021- novembar 2022, autorka Slavica Striković, decembar 2022.

OC 2: Unaprijediti opblasti obrazovanja, kulture i medija kako bi se smanjio nivo stereotipa i predrasuda prema ženama i osobama drugačijih polnih i rodni identiteta

OC 3: Povećati nivo učešća žena i osoba drugačijih polnih i rodni identiteta u oblastima koje omogućavaju pristup resursima i dobitima od njihovog korišćenja

U okviru OC 1, planirano je 18 aktivnosti za posmatrani period a realizovano 7,5 ili 41,67%, u okviru OC 2 je planirano 12 a realizovane samo 2 ili 14,3% i u okviru OC 3 planirano je najviše aktivnosti- 31 a realizovano je 11, ili 35,40%.

U Evaluaciji se navode sledeći spoljni izazovi koji su doveli do toga:

1. Politički: smjena vlasti na nacionalnom nivou, usljed rezultata parlamentarnih izbora u avgustu 2020), što je značilo novi sastav (42.) Vlade Crne Gore, nove sistematizacije zbog novog koncepta i sastava Vlade i ministarstava, kašnjenje usvajanja Zakona o budžetu za 2021 i Zakona o budžetu za 2022; formiranje nove Vlade (43.) u decembru 2021, što je značilo razdvajanje nekih ministarstava i promjenu nadležnosti i odgovornosti za realizaciju nekih aktivnosti iz AP.

2. Bezbjedonosni: cyber napad na sajt Vlade Crne Gore, što je za posledicu imalo potpuni prekid elektronske komunikacije koja je potrajala više od tri mjeseca za najveći dio ministarstava i blokadu velikog dijela aktivnosti u okviru Vlade i van nje.

3. Zdravstveni i sociološki: uticaj pandemije COVID-19, kao i rapidno jačanje govora mržnje u medijima i društvenim mrežama prema političarkama u Crnoj Gori.

Osim spoljnih izazova, konstatuje se i da je realizaciju AP 2021 - 2022 pratio nedostatak političke volje za pitanja rodne ravnopravnosti, izostanak odgovornosti za nerealizovane aktivnosti, kao i promjena osoba za rodnu ravnopravnost u više ministarstava. Takođe, iako je najavljeno da će se pri kabinetu predsjednika Vlade formirati Kancelarija za rodnu ravnopravnost, to se nije desilo.

Zbog svega toga, očekivani uticaj Strategije na poboljšanje stanja u oblasti rodne ravnopravnosti u periodu 2021 - 2022. je ocijenjen kao “ne zadovoljavajući”, dok je njena održivost dovedena u pitanje, kako zbog nepostojanja institucionalne memorije koja se gubi odlaskom i smjenom zaposlenih, tako i zbog niskog nivoa finansijskih sredstava opredijeljenih za ovu oblast.

Evaluacija sadrži i sledeće preporuke, koje su upućene donosiocima odluka:

- Značajno povećati budžetska izdvajanja za rodnu ravnopravnost (prema Drugom dobrovoljnom nacionalnom izvještaju- Crna Gora i ciljevi održivog razvoja, iz juna 2022, str 86 “izdaci za rodnu

ravnopravnost u periodu 2015- 2020. iznosili su € 4,2 miliona (0,3% od ukupnog iznosa za pet posmatranih ciljeva) i imali su snažan opadajući trend...“

- Staviti pitanje rodne ravnopravnosti visoko na političkoj agendi kroz realizaciju plana za formiranje Kancelarije za rodnu ravnopravnost pri Kabinetu premijera/ke, te obezbijediti njenu kadriranost u skladu sa predviđenim mandatom, kako bi se osigurali kapaciteti za postizanje mjerljivih napredaka u oblasti rodne ravnopravnosti
- Unaprijediti Metodologiju razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata obavezom za orodnjavanje
- Bolja, intenzivnija i sadržajnija promocija NSRR među partnerima u njenoj implementaciji i ka najširoj javnosti
- Jasna komunikacija sa subjektima planiranim kao odgovorni za aktivnosti iz AP, jer se tako jača osjećaj vlasništva kao i briga o realizaciji mjera za koje su te institucije zadužene
- Insistirati na odgovornosti za nerealizovane aktivnosti
- U saradnji sa ORR i nosiocima aktivnosti predefinisati nove rokove za nerealizovane aktivnosti iz sadašnjeg AP u naredni AP
- Realno planirati budžetska sredstava, a naročito izvore finansiranja
- Planirati obuke na teme rodne ravnopravnosti i diskriminacije po polu za najviši rukovodni kadar u institucijama

POSTUPAK IZRADE AP 2023-2024

U februaru 2023. godine Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava formilo je Radnu grupu za izradu Akcionog plana 2023 - 2024 godine i uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori angažovalo je ekspertkinju da Radnoj grupi pruži stručnu pomoć. U Radnoj grupi učestovale su 4 predstavnice NVO. Radna grupa je održala tri sastanka koji su imali za cilj analizu rezultata aktivnosti koje su urađene tokom 2021-2022 i konsultacije o aktivnostima koje će sadržati novi Akcioni plan.

S obzirom da je evaluacija rađena u novembru 2022, članovi/ce su dostavili podatke o aktivnostima koje su realizovane u periodu od završetka evaluacije do početka rada na novom Akcionom planu.

Prilikom planiranja aktivnosti za period 2023-2025, Radna grupa je uzela u obzir preporuke Evaluacije koje su se specifično odnosile na naredni ciklus planiranja aktivnosti i nadležnosti same Radne grupe. Izmijenjeni su nosioci aktivnosti u skladu sa novom strukturom Vlade, a takođe su dodati i mogući partneri u realizaciji. Članice i članovi Radne grupe su obavili konsultacije unutar svojih institucija, pa su neke od aktivnosti koje su bile predviđene za prethodni ciklus, dodatno analizirane i usklađene sa nadležnostima institucijam. U nastavku je tabela aktivnosti predviđenih za realizaciju u naredne dvije godine.

Važno je napomenuti da je na sastanku Radne grupe ustanovljeno da rezultati aktivnosti koje su realizovane u prethodnom periodu, naročito kada su u pitanju publikacije, istraživanja i brošure, nisu dostupni na jednom mjestu, čime je otežan pristup informacijama, rezultatima, postignućima i preporukama koje iz njih proizilaze. Jednom riječju, baza znanja koja je proizvedena kao rezultat sprovođenja Strategije nije dostupna svim institucijama i javnosti, što otežava njeno šire korišćenje u sprovođenju politika rodne ravnopravnosti, kao i razumijevanja na koji način se rodna dimenzija prepoznaje u drugim državnim politikama. Ovo je naročito važno kada su u pitanju istraživanja,

publikacije i rezultati koji predstavljaju osnov za dalje aktivnosti. Naime, Strategijom je planiran postupak korak-po-korak, koji podrazumijeva početno istraživanje i dalje postupanje institucija (pisanje Uputstava, planiranje seminara i slično). Kako bi se ovaj nedostatak ispravio, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je zamoljeno da uz sledeći izvještaj o realizaciji priloži linkove i/ili publikacije, kao i da pronađe način da objedini sve publikacije na web-poratlju Vlade, tj. na web-stranici Ministarstva <https://www.gov.me/cyr/mmp/manjinska-prava>. Važno je napomenuti da je Ministarstvo imalo ovu dobru praksu ranije, ali da je nakon hakerskog napada u avgustu 2022. promijenjen način organizovanja portala, pa je ta dobra praksa prekinuta.

U protekloj godini u sklopu Javnog konkursa za finansiranje projekata i programa NVO koje je Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava objavilo pod sloganom „Crnogorsko društvo u znaku rodne sinergije“ opredijeljeno je 250.000€ za 22 projekat. U vezi s tim, Radna grupa je takođe preporučila da se rezultati, istraživanja i preporuke koje su nastale kao rezultat aktivnosti NVO-a takođe učine dostupnim institucijama i javnosti, kako bi se stekao sveobuhvatan uvid u rezultate sprovođenja Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti. Zbog toga su dodate aktivnosti u 2023. i 2024. godini koje se odnose na povećanu informisanost svih učesnika/ca u sprovođenju Strategije. Takođe, Radna grupa je preporučila da se kroz javne pozive za NVO-e što je moguće više nastoji da se prioriteta u okviru poziva preciziraju što je moguće više u skladu sa mjerama i aktivnostima AP. Na taj način će se povećati mogućnost da se u cilju djelotvornijeg sprovođenja mjera uposle svi stručni kapaciteti iz oblasti rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori, bilo da oni dolaze iz javnog, ili iz civilnog sektora. Takav pristup bi doprinio povećanju djelotvornosti utroška budžeta Crne Gore.

Radna grupa se saglasila da je u periodu 2023-2025 potrebno realizovati aktivnosti koje su predstavljene u sledećoj tabeli: IV AKCIONI PLAN 2023 - 2025.

Opšti cilj Strategije	Naziv indikatora	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	
			2023.	2025.
SC: Dostići viši nivo rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori do 2025. godine	Indeks rodne ravnopravnosti	55	56	57
Operativni cilj 1	Naziv indikatora	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	
			2023.	2024.
OC1: Unaprijediti primjenu postojećeg normativnog okvira na sprovođenju politike rodne ravnopravnosti i zaštiti od diskriminacije po osnovu pola i roda	Procenat sektorskih javnih politika u kojima je sprovedeno orodnjavanje	8,25% od ukupnog broja od 97 važećih strategija koja je utvrđena Analizom orodnjenosti sektorskih javnih politika iz 2021.	10%	15%

Mjera 1.2:
Uspostaviti objedinjenu i uporedivu evidenciju o slučajevima diskriminacije po osnovu pola i roda

	Aktivnost	Nosioci aktivnosti i partnerske organizacije	Vrijeme realizacije	Indikatori i izvor provjere	Finansijska procjena i izvor finansiranja
1.2.1	Formiranje i rad tima koji se sastoji od predstavnika/ca svih institucija koje se bave zaštitom od diskriminacije kako bi se analizirao važeći Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja posebne evidencije o slučajevima prijavljene diskriminacije i ustanovila zajednička metodologija za prikupljanje, obradu i prezentovanje podataka vezanih za diskriminaciju.	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava Partneri: Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Uprava za statistiku	IV kvartal 2023 – I kvartal 2024	Urađena metodologija	500€ iz Budžet CG/MLJMP + 1500€ donacije UNDP)
1.2.2	Izrada novog Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja posebne evidencije o slučajevima prijavljene diskriminacije	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava Partner: Zaštitnik ljudskih prava i sloboda	IV kvartal 2024	Urađen Pravilnik	500€ iz Budžet CG/ MLJMP + 2500€ donacije UNDP, Savjet Evrope

1.2.3	Izrada Uputstva za institucije za prikupljanje, obradu i prezentaciju podataka prema jedinstvenoj metodologiji	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava Partneri: Zastitnik ljudskih prava i sloboda Uprava za statistiku	II kvartal 2023 - IV kvartal 2024	Urađeno Uputstvo	500€ Budžet MLJMP + 1500€ Donacije UNDP, Evrope CG/ Savjet
--------------	--	---	-----------------------------------	------------------	--

Mjera 1.3:

Edukovati zaposlene i rukovodni kadar u institucijama o ključnim konceptima iz oblasti rodne ravnopravnosti i njihovim obavezama iz oblasti rodne ravnopravnosti u skladu sa zakonom, uključujući i procjenu uticaja zakona/javnih politika (RIA) na rodnu ravnopravnost

1.3.1	Organizovanje najmanje 3 radionice za zaposlene u institucijama (državne i lokalne službenike/ce), predstavnike/ce Skupštine Crne Gore i Državne revizorske institucije o ključnim konceptima rodne ravnopravnosti, orodnjavanju politika, rodno odgovornom budžetiranju, rodnoj analizi podataka, prikupljanju i obradi podataka o diskriminaciji u institucijama i koordinaciji institucija u sistemu zaštite od diskriminacije.	Uprava za ljudske resurse Partneri: Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, NVO	IV kvartal 2023 - IV kvartal 2024	Broj radionica Broj edukovanih službenika/ca Liste učesnika/ca edukacija, po institucijama i po polu	2.000 Eur Budžet CG / Uprava za ljudska resurse
1.3.2	Organizovanje najmanje 2 radionice za visoki rukovodni kadar u institucijama o ključnim konceptima rodne ravnopravnosti, rodno odgovornom budžetiranju, RIA iz rodne perspektive, orodnjavanju politika, prikupljanju i obradi podataka o diskriminaciji u institucijama i koordinaciji institucija.	Uprava za ljudske resurse Partner: Generalni sekretarijat Vlade, NVO, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost	III kvartal 2023 - III kvartal 2024	Broj radionica Broj rukovodilaca/teljki koji su edukovani Liste učesnika/ca edukacija, po institucijama i po polu	2.000 Eur Budžet CG / Uprava za ljudska resurse
1.3.3	Organizovanje obuke za članove/ice Radne grupe za izradu AP za NSRR, o temama iz domena primjene Rezolucije Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1325.	Ministarstvo odbrane / Vojska Crne Gore	IV kvartal 2024	Broj učesnika/ca	500 Eur Budžet CG / MO

Mjera 1.4:

Edukovati članove/ce Komisije za sprovođenje, koordinaciju, praćenje i ocjenu uspješnosti politika rodne ravnopravnosti, kao i RIA iz rodne perspektive

1.4.1	Organizovanje najmanje 1 radionice za članove/ce Komisije, o prikupljanju i obradi rodno razvrstane statistike i evidencija, u skladu sa metodologijom Indeksa rodne ravnopravnosti	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava Partner: Uprava za statistiku	II - kvartal 2024	Broj radionica Broj obučениh članova/ca Komisije	2.000€ Budžet MLJMP CG/
1.4.2	Organizovanje obuka za članove/ce Komisije za praćenje sprovođenja NSRR u okviru Programa obrazovanja za strateško planiranje Generalnog sekretarijata Vlade	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava Partner: Generalni sekretarijat Vlade	I kvartal 2024– IV kvartal 2024	Broj obučениh članova/ca Komisije	500 € Budžet MLJMP CG/ + 1500€ Donacije OSCE

**Mjera 1.5:
Uključiti sve tri grane vlasti, nevladine organizacije, poslodavačke organizacije, sindikate i medije u dijalog o orodnjavanju javnih politika**

1.5.1	Organizovanje 2 javna događaja sa predstavnicima/cama sve tri grane vlasti, NVO-ima, poslodavačkim organizacijama, sindikatima i medijima na kojima će se diskutovati o sprovođenju Strategije rodne ravnopravnosti i biti predstavljena istraživanja, publikacije, programi, preporuke i sl. koji su nastali kao rezultat njenog sprovođenja. Na kraju svakog javnog događaja potrebno je sumirati zaključke i preporuke.	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava Partneri: NVO-i	III - IV kvartal 2023 i III - IV kvartal 2024	Broj javnih događaja Broj učesnika/ca okruglog stola (po institucijama, funkcijama koje obavljaju i po polu Zaključci i preporuke	500€ Budžet MLJMP CG/ + 3.500 Eur Donacije OSCE, UNDP, IPA
1.5.2	Prikupiti i objaviti na web-stranici Ministarstva ljudskih i manjinskih prava sve publikacije, istraživanja, brošure, programe, izvještaje, uredbe, uputstva, preporuke i sl. koje su nastale kao rezultat sprovođenja AP 2021-2022 i AP 2023-2025, kao i publikacije, brošure, istraživanje i	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	III kvartal 2023 - IV kvartal 2024	Broj objavljenih publikacija	Nisu potrebna sredstva

	preporuke koje su nastale kao rezultat programa i projekata NVO-a koji su financirani na osnovu Javnih poziva za NVO-e koje objavljuje Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava				
Mjera 1.6.					
Uvesti rodno odgovorno budžetiranje u sistem upravljanja javnim finansijama					
1.6.1	Organizovanje radionica o rodno odgovornom budžetiranju za direktore/ke direktorata u svim ministarstvima, kao i za budžetske analitičare/ke	Sekretarijat Savjeta za konkurentnost	III kvartal 2023 - IV kvartal 2024	Broj radionica Broj učesnika/ca obuka (po institucijama, funkcijama koje obavljaju i po polu	6.000€ Donacije OSCE
1.6.2	Okrugli sto za budžetske korisnike i zainteresovanu javnost na kome će se, između ostalog, predstaviti dokumenta vezana za rodno odgovorno budžetiranje koja su urađena AP 2021-2022: -Brošura "Rodno odgovorno budžetiranje" - Predlozi za izmjene i dopune Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti - Rodno budžetska izjava https://we.tl/UfrR27dEil ⁴	Ministarstvo finansija Partneri: Sekretarijat Savjeta za konkurentnost, NVO-i	III kvartal 2023 - IV kvartal 2024	Broj učesnika/ca okruglog stola (po institucijama, funkcijama koje obavljaju i po polu	2.000 € Donacije OSCE

⁴ Na linku se nalaze:

- Priručnik za procjenu uticaja propisa na rodnu ravnopravnost (RIA na lokalnom nivou)
- Rodno odgovorna reforma investicione klime u Crnoj Gori – Mapa puta
- SCC osvrt na ekonomsko osnaživanje žena u Crnoj Gori – dokument je iz 2020. godine
- Uputstvo za primjenu Međunarodnog dokumenta MEST IWA 34 za žensko preduzetništvo
- Brošura – Rodno odgovorno budžetiranje – rađena u saradnji sa Budžetskom kancelarijom
- Predlozi za izmjene i dopune Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti
- Rodno budžetska izjava
- Rodno odgovorno investiciono okruženje u Crnoj Gori za 2021. godinu
- Rodna analiza Programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2021. godinu

1.6.3	Okrugli sto za budžetske korisnike i zainteresovanu javnost na kome će se, između ostalog, predstaviti sljedeće analize i donijeti zaključci i preporuke: – Rodno odgovorno investiciono okruženje u Crnoj Gori za 2022. godinu - Rodna analiza Programa za unaprijeđenje konkurentnosti privrede za 2022. godinu	Ministarstvo ekonomskog razvoja Partneri: Sekretarijat Savjeta za konkurentnost, poslodavačka udruženja, NVO-i	IV kvartal 2023 - II kvartal 2024	Broj učesnika/ca okruglog stola (po institucijama, funkcijama koje obavljaju i po polu Zaključci i preporuke	2.000 € Donacije OSCE
1.6.4	Organizovanje treninga trenera/ica za rodno odgovorno budžetiranje iz institucija prema metodologijama Sekretarijata Savjeta za konkurentnost i OEBS-a	Ministarstvo finansija	III kvartal 2023 - IV kvartal 2024	Broj obučениh trenera/ica, po institucijama iz kojih dolaze	5.000€ Donacije OSCE
1.6.5	Organizovanje obuka za službenike/ce iz institucija za rodno odgovorno budžetiranje	Uprava za ljudske resurse	I - IV kvartal 2024	Broj obuka Broj obučениh službenika/ca, po institucijama	5.000€ Donacije OSCE

Operativni cilj 2	Naziv indikatora	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	
			2023.	2024.
OC 2: Unaprijediti politike u oblasti obrazovanja, kulture i medija kako bi se smanjio nivo stereotipa i predrasuda prema ženama i osobama drugačijih polnih i rodних identiteta	Broj sprovedениh preporuka iz izvještaja CEDAW i UPR vezane za obrazovanje, kuturu i medije	0	2	4

Mjera 2.1:
Uvesti rodno odgovorne sadržaje i obaveznu upotrebu rodno osjetljivog jezika u nastavne programe i nastavu

Aktivnost	Nosioci aktivnosti i partnerske organizacije	Vrijeme realizacije	Indikatori i izvor provjere	Finansijska procjena i izvor finansiranja
-----------	--	---------------------	-----------------------------	---

2.1.1	<p>Analiza predmetnih programa iz ugla rodne ravnopravnosti, sa preporukama, ukupno 9 programa:</p> <p>Prvi ciklus (I-III razred), dva predmetna programa - Maternji jezik i Priroda i društvo</p> <p>Drugi ciklus (IV-VI razred), tri predmetna programa: Maternji jezik, Matematika i Priroda</p> <p>Treći ciklus (VII-IX razred), četiri predmetna programa: Maternji jezik, Istorija, Biologija i Fizika</p>	<p>Ministarstvo prosvjete</p> <p>Partneri: Zavod za školstvo, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva</p>	IV kvartal 2023 - I kvartal 2024	<p>Urađena metodologija za izradu Analize</p> <p>Broj predmetnih programa za koje je urađena analiza</p>	10.000 € Donacije UNICEF, OSCE
2.1.2	<p>Na osnovu preporuka Analize opisane u okviru Aktivnosti 2.1.1, uraditi analizu udžbenika iz ugla rodne ravnopravnosti, sa preporukama za institucije i autore/ke udžbenika</p>	<p>Ministarstvo prosvjete</p> <p>Partneri: Zavod za školstvo, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva</p>	II - IV kvartal 2024	<p>Urađena metodologija za analizu uzbenika</p> <p>Broj udžbenika za koje je urađena analiza</p>	20.000 € Donacije UNICEF, OSCE
2.1.3	<p>Na osnovu rezultata i preporuka Analize iz Aktivnosti 2.1.1, organizovati edukativnu kampanju za rodno odgovorno obrazovanje</p>	<p>Ministarstvo prosvjete</p> <p>Partneri: Zavod za školstvo, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva NVO-I, mediji</p>	II - IV kvartal 2024	<p>Broj objava u medijima</p> <p>Broj objava u društvenim medijima</p>	5.000 € Donacije OSCE, UNICEF
2.1.4	<p>Organizovanje interaktivnih školskih događaja u osnovnim/srednjim školama sa temom rodne ravnopravnosti i diskriminacije po osnovu pola i roda</p>	<p>Ministarstvo za ljudska i manjinska prava</p> <p>Partneri: Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, NVO-i</p>	III kvartal 2023 - I kvartal 2024	Broj učenika/ca koji su prisustvovali događajima, po školi i po polu	12.000€ Budžet CG/MLJMP (Javni poziv za NVO-e)
2.1.5	<p>Uraditi i akreditovati dva programa stručnog usavršavanja za nastavnike/ce u stručnom obrazovanju iz oblasti rodne ravnopravnosti</p>	<p>Ministarstvo za ljudska i manjinska prava</p> <p>Partner: Centar za stručno obrazovanje, NVO-i</p>	I kvartal 2024 - IV kvartal 2024	Urađeni programi	1.000€ Budžet CG/MLJMP (Javni poziv za NVO-e)
2.1.6	<p>Upućivanje inicijative Univerzitetu Crne Gore za potpisivanje memoranduma o saradnji u cilju uvođenja rodne dimenzije u svaki predmet, na način i u</p>	<p>Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava</p> <p>Partner: Univerzitet Crne Gore</p>	III kvartal 2023	Potpisan Memorandum	Nisu potrebna sredstva

	mjeri koji su prilagođeni oblasti i sadržaju proučavanja, na studijskim programima na kojima studiraju budući vaspitači/ce i nastavnici/ce.				
--	---	--	--	--	--

Mjera 2.2:

Edukovati vaspitno - obrazovni kadar za podsticanje vrijednosti građanskog, rodno ravnopravnog i inkluzivnog društva kod djece i mladih

2.2.1	Organizovanje 3 obuke za nastavnike/ce o rodnoj ravnopravnosti, prije svega onih, koji predaju predmete koji su bili analizirani iz ugla rodne ravnopravnosti u okviru Aktivnosti 2.1.1	Ministarstvo prosvjete Partneri: Zavod za školstvo, NVO-i	III - IV kvartal 2024	Broj edukovanih nastavnika/ca, po školama, predmetima koje predaju, po mjestu i po polu	3.000 € Budžet CG / MP
2.2.2	Organizovanje 2 obuke za nastavnike/ce u stručnom obrazovanju iz oblasti rodne ravnopravnosti	Ministarstvo prosvjete Partneri: Centar za stručno obrazovanje, NVO-i	III kvartal 2023 - IV kvartal 2024	Broj nastavnika/ca koji su završili obuku, po školama, mjestu i po rodu	4.000€ Budžet CG / MP
2.2.3	Organizovanje 2 obuke za vaspitače/ce u vrtićima o rodnoj ravnopravnosti	Zavod za školstvo Partneri: NVO-i	III kvartal 2023 - III kvartal 2024	Broj edukovanih vaspitača/ca, po mjestu i po polu	2.000€ Budžet CG / Zavod za školstvo
2.2.4	Organizovanje 3 savjetovanja za direktore/ke škola i predstavnike/ce pedagoško psiholoških službi osnovnih i srednjih škola (regionalno, u svakoj od tri regije po jedno savjetovanje)	Zavod za školstvo	IV kvartal 2023 - I kvartal 2024	Broj učesnika/ca savjetovanja, po funkciji, školi, mjesti i po polu	1.000 € Budžet CG / Zavod za školstvo
2.3.1	Organizovanje radionica za učenike/ce osnovnih i srednjih škola na temu medijske pismenosti, prepoznavanja rodni stereotipa i zaštite od on-line nasilja (regionalno, u svakoj od tri regije po 3 radionice u školama)	Zavod za školstvo Partneri: Škole, NVO-i	III kvartal 2023 - IV kvartal 2024	Broj edukovanih učenika/ca, po školama, po mjestu i po polu	12.000 € Donacije (Mogući donator: EU IPA)
2.3.2	Organizovanje medijske kampanje i kampanje na društvenim mrežama protiv rodno zasnovanog on-line nasilja	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava Partneri: Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Zavod za školstvo, NVO-i	III kvartal 2023 - IV kvartal 2024	Broj objava u medijima Broj objava u društvenim medijima	4.000 € Donacije (Mogući donator: EU IPA)

Mjera 2.4.

Uvesti rodno odgovorne programe i obaveznu upotrebu rodno osjetljivog jezika u programe institucija kulture

2.4.1	Savjetovanje o orodnjenosti u kulturi, uz učešće institucija, medija, NVO-a i ostale zainteresovane javnosti, na kome bi se, pored ostalog, predstavilo i istraživanje o učešću žena u kulturi, kulturnim potrebama, navikama i uticaju kulture na položaj žena, urađeno u okviru AP 2021-2022 (https://www.undp.org/cnr/montenegro/publications) i donijele peporuke za orodnjavanja javnih politika u nacionalnim institucijama kulture	Ministarstvo kulture i medija Partneri: NVO-i	II - IV kvartal 2024	Broj učesnika/ca savjetovanja, po instituciji/organizaciji, mjestu i po polu Zaključci i preporuke sa savjetovanja	2.000€ Budžet CG/ Ministarstvo kulture i medija
2.4.2	Na osnovu zaključaka i preporuka Savjetovanja opisanog u Aktivnosti 2.4.1, organizovati 2 obuke za nacionalne i lokalne instutucije/organizacije kulture o kreiranju rodno senzitivnih kulturnih programa	Ministarstvo kulture i medija Partneri: NVO-i	II kvartal IV kvartal 2024	Broj učesnika/ca obuka, po polu, mjestu i instituciji	4.000 € Budžet CG/ Ministarstvo kulture i medija Donacije
2.4.3	U skladu sa preporukama savjetovanja (Aktivnost 2.4.1) i Istraživanja navedenog u istoj aktivnosti, dopuniti/orodniti programe Narodnog muzeja i Crnogorskog narodnog pozorišta	Ministarstvo kulture i medija	III - IV kvartal 2024	Broj institucija koje su dopunile/orodnile programe	6.000€ Donacije

Mjera 2.5:

Podstaći medije da uvedu rodno odgovorne programe, sa posebnim osvrtom na interseksijsku diskriminaciju, kao i da koriste rodno osjetljiv jezik

2.5.1	Dopuniti kriterijume za dodjelu sredstava iz Fonda za medijski pluralizam i raznovrsnost medija u skladu sa opisom Mjere 2.5.	Ministarstvo kulture i medija	IV kvartal 2023	Dopunjeni kriterijumi	500€ Budžet CG Ministarstvo kulture i medija
-------	---	-------------------------------	-----------------	-----------------------	--

Mjera 2.6:

Uvesti praćenje medijskog izvještavanja iz rodne perspektive (rodno odgovorni monitoring medija)

2.6.1	Analiza prisustva rodne stereotipizacije u medijskim uredničkim i/ili oglasnim sadržajima sa posebnim akcentom na sadržaje televizijskih progama sa nacionalnom zonom pokrivanja.	Agencija za elektronske medije	I - IV kvartal 2024	Urađena analiza	4.000€ Budžet Agencije
-------	---	--------------------------------	---------------------	-----------------	---------------------------

Operativni cilj 3	Naziv indikatora	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	
			2023.	2024.
OC3: Povećati nivo učešća žena i osoba drugačijih polnih i rodni identiteta u oblastima koje omogućavaju pristup resursima i dobiti od korišćenja resursa	Vrijednost Indeksa rodne ravnopravnosti u domenu <i>Novac</i>	59.7	61	61
	Vrijednost Indeksa rodne ravnopravnosti u domenu <i>Moć</i>	35.1	36	36

**Mjera 3.1:
Osnažiti žene i osobe drugačijih polnih i rodni identiteta da učestvuju u političkom odlučivanju**

	Aktivnost	Nosioci aktivnosti i partnerske organizacije	Vrijeme realizacije	Indikatori i izvor provjere	Finansijska procjena i izvor finansiranja
3.1.1	Organizovanje okruglog stola na temu učešća žena u politici	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Partner: Odbor za rodnu ravnopravnost Skupštine CG, Ženski politički klub, NVO	IV kvartal 2023 - II kvartal 2024	Broj učesnika/ca okruglog stola, prema instituciji/organizaciji, mjestu i polu	1.000 € Budžet CG / MLJMP
3.1.2	Izrada monitoring izvještaja o položaju, ulozi, aktivnostima i utrošenom budžetu	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	III kvartal 2024	Izrađen izvještaj	5.000€ Donacije OSCE

	političkih partija na aktivnosti usmjerene na rad organizacija žena u okviru političkih partija	Partneri: Državna revizorska institucija, Odbor za rodnu ravnopravnost Skupštine CG, Ženski politički klub, NVO			
--	---	---	--	--	--

Mjera 3.2:

Oснаžiti žene i osobe drugačijih polnih i rodних identiteta, kao i marginalizovane i osjetljive osobe i grupe da učestvuju u ekonomiji i ekonomskom odlučivanju

3.2.1	Organizovati 2 savjetovanja o značaju učešća žena u preduzetništvu i ekonomskom odlučivanju, sa zaključcima i preporukama	Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma Partneri: Poslodavačka udruženja, NVO-i	III kvartal 2023 - IV kvartal 2024	Broj učesnika/ca savjetovanja, po organizacijama/institucijama, mjestu i po polu Zaključci i preporuke savjetovanja	2.000€ Budžet CG / MEKT
3.2.2	Organizovati kampanju o važnosti učešća žena u preduzetništvu sa ciljem povećanje procenta žena vlasnica preduzeća, zemlje i nekretnina	Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma Partneri: Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Poslodavačka udruženja, NVO-i	III kvartal 2023 - IV kvartal 2024	Broj objava u medijima Broj objava na društvenim mrežama	4.000 € Donacije Mogući donatori: EU IPA
3.2.3	Unapredjivanje postojećih linija podrške za žensko preduzetništvo	Ministarstvo ekonomije i turizma	III kvartal 2023 - IV kvartal 2024	Izveštaj o broju unaprijeđenih linija podrške	Nisu potrebna sredstva
3.2.4	Uraditi izvještaj o sredstvima državne pomoći koju dodjeljuje Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, razvrstane po polu, na godišnjem nivou, za 2023 i 2024. godinu	Ministarstvo ekonomskog razvoja	IV kvartal 2023, IV kvartal 2024	Izveštaj o broju i procentu žena i osoba drugačijih polnih i rodних identiteta koji su dobili državnu pomoć, po mjestu, namjeni i iznosu pomoći u godini za koju se izvještava	Nisu potrebna sredstva

Mjera 3.3:

U izvršnim organima i javnim preduzećima, kao i u privatnim preduzećima, podići nivo prevencije i zaštite od rodno zasnovane diskriminacije, seksualnog uznemiravanja i ucjenjivanja, kao i od rodno zasnovanog nasilja i višestruke diskriminacije na radnom mjestu

3.3.1	Izrada modela Protokola za zaštitu od rodno zasnovane diskriminacije i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava Partner: Zaštitnik ljudskih prava i sloboda i nevladine organizacije	I kvartal - IV kvartal 2024	Izrađen model Protokola	3.000€ Donacije (Mogući donatori: UNDP, EU IPA, OEBS, Međunarodna organizacija rada)
3.3.2	Uputiti Preporuku da svi državni i lokalni organi da usvoje protokole za zaštitu od rodno zasnovane diskriminacije i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	IV kvartal 2024	Upućena preporuka	Nisu potrebna sredstva
3.3.3	Uputiti Preporuku za sva javna preduzeća da usvoje protokole za zaštitu od rodno zasnovane diskriminacije i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava Partner: Sekretarijat Savjeta za konkurentnost	IV kvartal 2024	Upućena preporuka	Nisu potrebna sredstva
3.3.4	Uputiti Preporuku za privatna preduzeća da usvoje protokole za zaštitu od rodno zasnovane diskriminacije i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava Partner: Unija poslodavaca Crne Gore	IV kvartal 2024	Upućena preporuka	Nisu potrebna sredstva
3.3.5	Izrada, štampanje i distribucija informativnih materijala kojima se upućuju osobe čija su prava povrijeđena na koji način se mogu obratiti organima koji će im pružiti zaštitu	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava Partner: Zastitnik ljudskih prava i sloboda, NVO-i, Unija poslodavaca i SCC	I - IV kvartal 2024	Broj i vrsta informativnih materijala	6.000€ Donacije (Savjet Evrope, OSCE, UNDP)

Mjera 3.4:

Efikasnije zaštititi žene i osobe drugačijih polnih i rodnih identiteta od ekonomskog nasilja

3.4.1	Organizovati informativnu kampanju preko medija i	Ministartvo rada i socijalnog staranja	III kvartal 2023 - IV	Broj i vrsta informativnih sadržaja	4.000€ Budžet CG / MRSS
-------	---	--	-----------------------	-------------------------------------	----------------------------

	društvenih mreža za prepoznavanje ekonomskog nasilja za različite grupe ciljnih publika	Partneri: Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, NVO-i	kvartal 2024		(Javni poziv za NVO-e)
3.4.2	Izmijeniti Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga (dodati na listu korisnika/ca žrtve rodno zasnovane diskriminacije i rodno zasnovanog nasilja), u skladu sa izmjenama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, čije se usvajanje očekuje u IV kvartalu 2023.	Ministarstvo rada i socijalnog staranja Partneri: NVO	I-III kvartal 2024	Izmijenjen Pravilnik	Nisu potrebna sredstva
Mjera 3.5: Podstaci tripartitni dijalog o izmjenama zakona kojima će se omogućiti veće učešće žena na tržištu rada i postizanje bolje ravnoteže između poslovnog i privatnog života					
3.5.1	Organizovati tripartitno savjetovanja na temu postizanja bolje ravnoteže između poslovnog i privatnog života žena	Ministarstvo rada i socijalnog staranja Partneri: Poslodavačka udruženja, sindikati, NVO-i	IV kvartal 2024	Broj učesnika/ca savjetovanja, prema instituciji/organizaciji, mjestu, i po polu	2.000€ Budžet CG/MRSS
3.5.2	Izrada Metodologije za mjerenje neplaćenih poslova njege i rada ženske populacije u domaćinstvu, u saradnji sa Upravom za statistiku	Ministarstvo rada i socijalnog staranja Partner: Uprava za statistiku	IV kvartal 2024	Urađena metodologija	2,000 €, Donacije IPA, Međunarodna organizacija rada
Mjera 3.6: Organizovati kampanje za ravnomjerniju raspodjelu rada u kući, brige o djeci, starijim licima, osobama sa invaliditetom i sl. između muškaraca i žena i redovno pratiti podatke o učešću muškaraca i žena u neplaćenim poslova njege i rada u domaćinstvu					
3.6.1	Organizovati edukativnu kampanju preko medija i društvenih medija u cilju podsticanja ravnomjerne raspodjele rada u kući i podsticanje očeva da	Ministarstvo rada i socijalnog staranja Partneri: Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, NVO-i	IV kvartal 2024	Broj edukativnih sadržaja Broj objavljenih priloga, po medijima	3.000 € Donacije IPA Međunarodna organizacija rada

	koriste roditeljsko odsustvo				
Mjera 3.7: Osnažiti djevojke da se upisuju na osnovne, master i doktorske studije u STEM studijama (nauka, tehnologija, inženjerstvo, matematika)					
3.7.1	Organizovati 3 interaktivne radionice za srednjoškolce/ke na temu uloge žena u nauci, po 1 u svakom od 3 regiona Crne Gore	Ministarstvo nauke Partneri: Univerzitet CG, NVO-i	III kvartal 2023 - III kvartal 2024	Broj učesnika/ca radionica, po polu, mjestu i školi	9.000 € Budžet CG/ MN
3.7.2	Organizovati takmičenje za srednjoškolce/ke za najbolji istraživački rad o ženama koje su doprinijele razvoju nauke u svijetu. Prva tri nagrađena rada objaviti na web-siteu i društvenim mrežama Ministarstva	Ministarstvo nauke Partneri: Univerzitet CG, NVO-i	III - IV kvartal 2024	Broj prispjelih radova, po polu autora/e mjestu i školi	3.000 € Budžet CG/ MN
Mjera 3.8: Procijeniti uticaj i sprovesti mjere prevencije kako bi se umanjio negativan uticaj klimatskih promjena i prirodnih katastrofa na zdravlje žena, muškaraca, osoba drugačijih polnih i rodni identiteta, kao i marginalizovanih i posebno osjetljivih osoba i grupa					
3.8.1	Razviti metodologiju za praćenje uticaja klimatskih promjena na zdravlje žena, muškaraca i osoba drugačijih polnih i rodni identiteta	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma Partneri: Institut za javno zdravlje, Uprava za statistiku	IV kvartal 2023	Urađena metodologija	5.000 € Donacije (Četvrta nacionalna komunikacija o klimatskim promjenama)
3.8.2.	Shodno metodologiji razvijenoj u okviru Aktivnosti 3.8.1, sprovesti istraživanje o uticaju klimatskih promjena na zdravlje žena, muškaraca i osoba drugačijih polnih i rodni identiteta	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma Partneri: Institut za javno zdravlje, Uprava za statistiku	IV kvartal 2023 - II kvartal 2024	Urađeno istraživanje	10.000 € Donacije Četvrta nacionalna komunikacija o klimatskim promjenama)
3.8.3	Na osnovu rezultata istraživanja opisanog u Aktivnosti 3.3.2 štampati informativne brošure/informativne postere za građanstvo o zaštiti zdravlja od negativnih posljedica klimatskih promjena i distribuirati ih preko	Ministartvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma Partner: Institut za javno zdravlje	II - IV kvartal 2024	Izrađene brošure/informativni poster Broj domova zdravlja kojima su distribuirane brošure/informativni poster	5.000 € Donacije Četvrta nacionalna komunikacija o klimatskim promjenama)

	mreže domova zdravlja u CG				
Evaluacija					
	Završna evaluacija	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava	Decembar 2024 - februar 2025.	Urađena evaluacija (sa sižeom glavnih nalaza i preporuka na engleskom jeziku) Broj preporuka	5.000 € Budžet CG/ MLJMP

Predlog budžeta za sprovođenje AP 2023 - 2025:

Operativni cilj	Budžet RCG (€)	Donacije (€)
1: Unaprijediti primjenu postojećeg normativnog okvira na sprovođenju politike rodne ravnopravnosti i zaštitu od diskriminacije po osnovu pola i roda	9.000€	30.500€
2: Unaprijediti politike u oblasti obrazovanja, kulture i medija kako bi se smanjio nivo stereotipa i predrasuda prema ženama i osobama drugačijih polnih i rodnih identiteta	33.500€	57.000€
3: Povećati nivo učešća žena i osoba drugačijih polnih i rodnih identiteta u oblastima koje omogućavaju pristup prirodnim i društvenim resursima i dobiti od korišćenja resursa	21.000€	43.000€
Završna (ex-post) evaluacija	5.000	
Total po izvorima finansiranja:	68.500	130.500€
TOTAL AP 2023 - 2025:	199.000 €	